

IX AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Devintąjį Amerikos Lietuvių Kongresą Clevelande, Hollenden House salėje, spalio 13 atidarė kun. A. Stašys, kongreso rengimo centro komiteto pirmininkas, pakviesdamas Altos pirm. dr. K. Šidlauską Kongresui vadovauti.

I garbės prezidiumą pakvieti Vliko pirm. dr. K. Bobelis, vysk. A. Deksnys, vysk. V. Brizgys, Liet. gen. kons. A. Simutis.

I darbo prezidiumą — pirm. P. Dargis, vicepirm. dr. J. Valaitis ir A. Kasiulaitis, nariais kun. A. Stašys ir inž. A. Pautienis.

Sekretoriatan — inž. Gr. Lazauskas, M. Pranevičius, St. Mankus.

Mandatų kom. — J. Skorubskas, Ant. Sukauskas, Ir. Blinstrubienė.

Kun. J. Gasiūnas invokacijoje priminė, kad žemėje skriaudžiamas lietuvis ieškojo pagalbos danguje, rasdamas sustiprinimą. Malda jungė šeimas, suartino kaimynus. Dangus siuntė atgimimo dainių Maironį, kuris pranašavo Lietuvos prisikėlimą. "Nuimk pančius, prašome Taveš Viešpatie. Prašome, kad su meile ir sutarimu svarstytumėte Lietuvos reikalus".

Solistei J. Daugėlienei ir komp. A. Mikulskiui vadovaujant, sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai.

Minutės susikaupimu pagerbė su paskutinio kongreso mirusieji Altos nariai bei žuvusieji Lietuvoje ir Sibire.

Sveikinimai

Sveikino kongresą JAV prezidentas Carter, pareiškdamas susirūpinimą dėl Lietuvos disidentų sunkumų ir dėl žmogaus teisių varžymo.

Vysk. A. Deksnys perdavė sveikinimus Europos lietuvių ir Europos sielovados. "Kada gi, tėvyne, galėsi kvėpuoti lengviau", rašė Vaičiaitis. Mes čia susirinkome, kad Lietuva laisvėje atsikvėptų.

Gen. kons. A. Simutis, sveikindamas Lietuvos atstovą dr. S. Bačkio ir savo vardu, pabrėžė Altos didelį nuopelną, kad JAV nepripažįsta Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą. Ragino, užmiršus savitarpes nuoskaudas, vienybėje dirbti dėl Lietuvos laisvės.

Vliko pirm. dr. K. Bobelis išryškino, kad laisvės kovai reikalingas kiekvienas lietuvis, kiekviena organizacija. Vieninagai veikdami, matysim Lietuvos laisvę.

Tautos fondo vardu prel. J. Bakūnas dėkojo už daugiau

kaip milijoną dolerių suaukotų Lietuvos laisvinimui. Testamentiniu palikimu galime ir mirę kovoti už Lietuvą.

Balfo gen. sekr. O. Jokubaitienė linkėjo, kad kongreso atgarsiai pasiektų kenčiančius brolius tėvynėje.

Inž. R. Kudukis perdavė sveikinimus Ohio vicegubernatoriaus G. Voinovich, kuris negalėjo atvykti dėl liūdesio, kai jo 9 m. dukrelę mirtinai suvažinėjo.

Organizacijų sveikinimai

Valst. liaud. vardu sveikino J. Daugėla, linkėjo kongresui vienybės ir ryžto.

Amer. Liet. R. Kat. Federac. vardu dr. J. Pikūnas pasidžiaugė Altos jėgomis, atliktais darbais ir linkėjo toliau telkti jėgas Lietuvos laisvinimui.

Socialdemokratų sveikinimus perdavė M. Pranevičius: jūnkime jėgas atstatyti laisvai, demokratiškai Lietuvai.

Tautinės Sąjungos vardu J. Mockus iškelė vienybės reikalą. Viduje — gali būti varžybos, bet išeinant į viešumą, turime būti vieningi. Tautinė Sąjunga — už Vliko, Altos, L. Bendruomenės bendrą darbą.

L. Kat. Moterų Sąjungos vardu J. Mack pareiškė, kad jų sąjunga Alta laiko svarbiausia organizacija laisvės kovoj.

Liet. respublikonų vardu sveikindamas J. Miliūnas skatino laikytis tolerancijos: dirbkime kartu.

Kūrėjų-Savanorių vardu J. Švedas linkėjo suvažiavimą prvesti brolišką dvasioj.

Bostono lietuvių ir to miesto Sandaros vardu sveikindamas A. Andriulionis linkėjo spręsti visus klausimus taikingai. Perdavė du čekius po šimtinę.

Chicago Prekybos Rūmų, Chic. Moterų Klubo ir Chicago Lietuvių Tarybos vardu T. Kuzienė sveikino suvažiavimą su Chicago čekiu 2000 dol. (iš jų 1000 dol. a.a. Sekmoko palikimas).

Detroito Lietuvių Org. Centro vardu dr. A. Barauskas linkėjo susiklausymo, solidarumo ir našaus darbo (auka 700 dol.).

Vilniaus Krašto Liet. Sąjungos vardu dr. J. Šalna pareiškė: "Okupanto išdeginata žaizda Lietuvos kūne tol neišgys, kol nebus atstatyta laisvė su sostine Vilniumi".

(R) L. Bendr. vardu A. Juškevičius skatino: kasdien tvirtiau ženkime keliu į Lietuvos laisvę. Tebūnie kongresas vienybės šauklys. Mūsų visų pareiga remti Altą.

Los Angeles Altos skyriaus

vardu V. Bakūnas linkėjo sėkmės ir perdavė 3500 dol.

"Leiskit į Tėvynę" Hot Springs radijo valandėlės vardu sveikino S. Smažienė, pabrėždama, kad mes esame dalis gyvojo tautos kūno.

"Naujienu" red. M. Gudelis kalbėjo: Kovosime už tuos pačius laisvės idealus. Remiame Vliko pirm. dr. K. Bobelį ir Altos pirm. dr. K. Šidlauską. Neremsim ardomosios kritikos. Tęskim laisvinimo kovą.

"Tėvynės" red. J. Valaitis: Siekiame tėvynei laisvės ir siekiame mūsų tautos vienybės. Sveikino "Tėvynės" ir "Vienybės" laikraščių vardu.

Waterburio Liet. Tarybos ir garbės nario A. Aleksio bei kun. J. Ruokio vardu sveikino A. Čampė, užtikrindamas, kad jo kolonijos lietuviai remia Altą.

Vyčių centro vald. vardu sveikino P. Skabeikis. Priminė, kad mūsų kova negali būti laimėta be vienybės. Vyčiai remis Lietuvos laisvinimo pastangas.

Lietuvos Atsiminimų radijo ir New Jersey Liet. Jungtinio komiteto vardu sveikino prof. J. Stukas. Pažymėjo, kad jų kolonijoje Liet. Bendruomenė ir Alta sudarė Jungtinį Komitetą. "Dirbkime visi kartu".

Raštu sveikindamas vysk. V. Brizgys pažymėjo, kad Amerikos Lietuvių kongresai pasidarė solidarumo židiniai.

Telegramom ir raštu sveikino kongresm. M. Russo, Clevelando birutininkės, gen. kons. V. Čekanauskas, Vyt. Didž. Šaulių Rinktinės vardu V. Išganaitis, Liet. Šaulių Sąjungos — K. Milkovaitis, Pasaulio Liet. Kat. Moterų Sąjungos vardu A. Janačienė, Liet. Moterų Klubų — M. Samatienė, Kriškė. Dem. — Vl. Šoliūnas, gen. kons. J. Daužvardienė, gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, SLA 284 kuopos pirm. Alšauskienė, L.K. Moterų Sąjungos — St. Stasienė, kun. A. Trakis — Evangelikų tarybos vardu (auka 50 dol.), St. Peterburgo Alta, Zarasiškių klubo pirm. P. Blekis, jėzuitų — kun. L. Zaremba, Polic. klubo Krivulės — p. Reivytis, Los Angeles lietuvių — Vl. Pažūra, Los Angeles birutininkių — R. Sakienė.

Dr. J. Valaitis sveikinusiems padėkojo.

Paskaitos

Dr. K. Šidlauskas padarė 5 m. darbuotės apžvalgą. (Jo kalbos pilnas tekstas bus spausdinamas kitame Garso numeryje).

(nukelta į 2 psl.)

Amerikos Lietuvių IX Kongresas. Sveikina vysk. A. Deksnys. Prezidiume iš k. dr. K. Bobelis, A. Kasulaitis, dr. J. Valaitis, vysk. A. Deksnys, P. Dargis ir A. Simutis. Nuotr. V. Bacevičius

39-TAS AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos 39-tas suvažiavimas įvyko Clevelande, Hollenden House salėje, spalio 12 d. Atidarydamas suvažiavimą, rengimo komiteto pirmininkas kun. A. Stašys pasveikino atvykusius atstovus ir pakvietė Altos pirmininką dr. K. Šidlauską vadovauti suvažiavimui. Dr. K. Šidlauskas pasveikino garbės svečius: dr. K. Bobelį, prel. J. Balkūną ir visus kitus.

Pakvietė prel. J. Balkūną sukalbėti invokaciją. Maldoje prelatas prašė dangaus palaimos suvažiavimui: širdžiai meilės, protui pažinimo ir valiai ryžto veikti. Prašė sujungti visus lietuvius bendram darbui.

I prezidiumą pakvietė Altos pirm. pavduotojas dr. J. Valaitis, Altos vicepirmininkai: T. Blinstrubas, P. Dargis, dr. L. Kriaučiūnas, dr. Vl. Šimaitis, sekretoriatan — inž. G. Lazauskas, St. Mankus, Ign. Andrašius. Mandatų komisija: I. Blinstrubienė, J. Skorubskas, A. Sukauskas.

Sudaryta rezoliucijų komisija, kuriai vadovavo T. Blinstrubas. Suvažiavimas pagerbė mirusius Altos narius: prel. J. Baltusevičių, E. Pauraziene, M. Šrupšienę.

Sveikinimai

Suvažiavimą sveikino Vliko vardu dr. K. Bobelis, prisiminėdamas daugelį darbo metų Altoje ir reikšdamas Vliko paramą ir bendradarbiavimą, siekiant Lietuvos laisvės.

Balfo centro vald. vardu sveikino O. Jokubaitienė, linkėdama visus reikalus svarstyti darbinagai ir taikingai.

Kriškė. Dem. Sąjungos vardu P. Maldeikis linkėjo ryžtingai tęsti tėvynės laisvinimo darbą ir visuomenėje garsinti kovos dėl laisvės idėją.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu J. Mockus linkėjo vieningo ir darnaus darbo, kad Alta būtų vieninga organizacija. Tautinė S-ga siekia gero bendradarbiavimo tarp

Altos, Vliko ir L. Bendruomenės.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos vardu dr. J. Šalna linkėjo darnaus darbo, tolerantiškos dvasios.

SLA vardu E. Mikužiūtė sveikindama priminė SLA nuolatinę paramą Altai.

Detroito Liet. Organizacijų vardu St. Šimoliūnas linkėjo darnaus, našaus, planingo darbo.

(R) Liet. Bendruomenės vardu dr. V. Dargis priminė reikalingą bendradarbiavimą su okupantu, dirbti patriotinį darbą. "Tėvynės" ir New Yorko Altos vardu sveikino J. Valaitis (iš N.Y.), linkėdamas sėkmės.

Metinė Altos veikla

Altos pirm. dr. K. Šidlauskas savo pranešime painformavo, jog buvo rūpestingai stengiamasi, kad Vasario 16 minėjimui būtų reikiamai praveisti Atstovų Rūmuose ir Senate. Kongrese

(nukelta į 3 psl.)

NAUJA AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS VADOVYBĖ

Clevelando suvažiavime Amerikos Lietuvių Tarybą sudarančių centrinių organizacijų buvo parinkti šie asmenys į Altą 1979/1980 laikotarpiui:

1. AMERIKOS LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ FEDERACIJA: Saulius Kuprys, Jonas Pabedinskas, kun. Kazimieras Pugetvičius, dr. J. Jokūbas Stukas, dr. J. Jerome ir Viktoras Naudžius. I valdybą — dr. J. Jerome ir Viktoras Naudžius, į izdo globėjus — Jurgis Mikaila.

2. AMERIKOS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ SĄJUNGA: Martynas Gudelis, Mykolas Pranevičius, Algirdas Pužauskas, Juozas Skorubskas, Bronė Spudienė, Antanas Sukauskas, dr. Jonas Valaitis. I valdybą — Juozas Skorubskas ir dr. Jonas Valaitis, į izdo globėjus — Antanas Sukauskas.

3. AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA: Vytautas Abraitis, Eugenijus Bartkus, Ona Biežienė, Teodoras Blinstrubas, Petras Bučas, Pranas Kašuba ir Aleksas Laikūnas. I valdybą — Teodoras Blinstrubas

ir Petras Bučas, į izdo globėjus — Vytautas Abraitis.

4. AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SANDARA: Antanas Andriulionis, dr. Vytautas Dargis, Alena Devenienė, Julius Kuzas Jr., Teodora Kuzienė, dr. Kazys Šidlauskas ir Grožvydas Lazauskas. I valdybą — dr. Kazys Šidlauskas ir Grožvydas Lazauskas, į izdo globėjus — Aleksandras Chaplikas.

5. SUSIVENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE: Aleksandras Chaplikas, Eufrozina Mikužiūtė ir Povilas Dargis. I valdybą — Povilas Dargis.

6. LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVENIJIMAS AMERIKOJE: Thomas Mack, dr. Vladas Šimaitis ir Vytautas Yucius. I valdybą — dr. Vladas Šimaitis.

7. AMERIKOS LIETUVIŲ ROMOSKATALIKŲ MOTERŲ SĄJUNGA: Julijana Rotsko, Emilija Vilimaitė ir dr. Aldona Rugienė. I valdybą — Emilija Vilimaitė.

8. LIETUVOS VYČIAI: Irena Sankus, dr. Leonardas Šimutis, dr. Leonas Kriaučiūnas. I val-

dybą — dr. Leonas Kriaučiūnas.

9. ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA pristatys savo atstovus vėliau.

10. LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS: Kasperas Radvila, Liudas Tamošaitis, Vytautas Jokubaitis. I valdybą — Kasperas Radvila.

11. VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ SĄJUNGA: Juozas Lekas, Antanas Stankus ir Julius Pakalka. I valdybą — Juozas Lekas.

12. AMERIKOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ FEDERACIJA: Anatolijus Milūnas, Jonas Talandis, Aleksas Jankūnas. I valdybą — Aleksas Jankūnas.

13. AMERIKOS LIETUVIŲ DEMOKRATŲ LYGA: Stanley Balzekas Jr., Jonas Nasvytis ir Rimas Mulokas. I valdybą — Stanley Balzekas Jr.

Suvažiavimas bendru nutarimu (at large) į valdybą išrinko kun. Adolfą Stašį.

ALT Informacija

IX - tas Amerikos Lietuvių Kongresas vyko Clevelande spalio 13-14. Kongreso delegatai ir svečiai. Pirmoj eilėj iš k.: Lidija ir Romas Giedra, V. Jokubaitis. Nuotr. V. Bacevičius

GARSAS

Published Monthly except July and August

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA

341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207 Tel. 827-1351

Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18973

Subscription \$2.00 per year

Advertising Rates on Application

Raštus (straipsnius ir korespondencijas) redakcija taisy savo nuožūria. Nespausdintus raštus gražina tik patiems autoriams prašant.

\$2.00 of Insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

SUKAKTYS IR ĮVYKIAI

Chicagoje — auksinė ir deimantinė sukaktys

Seselių kazimieriečių vadovaujama Šv. Kryžiaus ligoninė Chicagoje šiemet mini savo gyvavimo 50 metų sukaktį. Iš tikrųjų ši ligoninė veikia nuo 1928 metų rudens, kai ją pašventino kardinolas George Mundelein, kadaise trumpą laiką vadovavęs Brooklyno lietuvių Angelų Karalienės parapijai. Tačiau formaliai Šv. Kryžiaus ligoninė įsteigta 1929 metų spalio 10 dieną, kai buvo sutarkyti visi teisiniai reikalavimai. Vos keliems mėnesiams praėjus, Amerikos gydytojų-chirurgų taryba pripažino Šv. Kryžiaus ligoninę esant aukščiausio lygio.

Šv. Kryžiaus ligoninės steigimo iniciatyva priklausio Lietuvos katalikų labdarų sąjungai. Marquette Parke ji buvo įsigijusi dešimties akrų žemės sklypą. Iš pradžių norėta steigti našlaičių prieglaudą, bet greit apsispręsta už ligoninę ir nutarta ją patikėti Šv. Kazimiero seserims. Ligoninės rūmų statybai Lietuvos katalikų labdarų sąjunga paaukojo 100,000 dolerių. Tokią pat sumą davė ir seselės kazimierietės. Paskelbus vajų, Lietuvos katalikų feredacija ir Seselių kazimieriečių mokyklos rėmėjų draugija aukojo po 50,000 dolerių. Šv. Kazimiero lietuvių kapinių fondas ir dr. J. Brenza — po 5,000 dol. Lėšų telkimo vajui vadovavo tuometinis Draugo redaktorius, ilgametis Lietuvos Katalikų Susivienijimo pirmininkas, Leonardas Šmutis. Pirmųjų ligoninės patalpų statyba kainavo apie pusę milijono dolerių. Prieš 50 metų tai buvo milžiniška suma.

Šiandien Šv. Kryžiaus ligoninė — viena moderniausių Chicagoje ligoninių. Ji patarnauja visiems, nežiūrint tautybės ar religijos skirtumų. Jos medicinos personale daug lietuvių gydytojų, galeistųjų seselių-slaugių, laborantų. Jos patalpose gyvena ir vyskupas Vincentas Brizgys, mūsų Susivienijimo narys.

Lietuvos atstovas tarptautiniame minėjime

Jungtinių Tautų diena paminėta Washingtono spalio 27 dieną didžiuliu koncertu Kennedžio menų centre ir iškilmingu pobūviu Hiltono viešbučio salėse. Minėjimą rengė privati amerikiečių organizacija Jungtinėms Tautoms remti. Koncerto programą atliko Washingtono simfoninis orkestras, vadovaujamas Mstislavo Rostropovičiaus. Sveikinimo žodžius pasakė valstybės sekretorius Cyrus Vance ir Jungtinių Tautų generalinis sekreto-

rius Kurt Waldheim. Koncerto ir pobūvio garbės svečių tarpe, valstybės sekretoriaus Vance kvietimu, dalyvavo ir Lietuvos atstovas dr. Stasys Bačkis su žmona.

Savo žodyje valstybės sekretorius Cyrus Vance pasakė, kad Kambodijos pabėgėliams ir bėdaujantiems skubiai reikalinga pagalba veiksmingiausiai galėtų būti teikiama per tarptautines organizacijas. Kiek anksčiau prezidentas Carteris buvo pranešęs, kad Amerikos vyriausybė skiria 70 milijonų dolerių Kambodijos žmonių šalpai, kuri būtų teikiama tarptautinės talkos keliu.

Rezoliucija Nr. 200

Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisija priėmė kongresmano Edwardo Derwinskio ir kitų kongresmanų pasiūlytą rezoliuciją Baltijos valstybių teisių reikalui. Ji pateikta Kongresui ryšium su kitais metais Madride šaukiama Helsinkio susitarimų vykdymo peržiūros konferencija. Toje konferencijoje dalyvaus Helsinkio baigiamąjį aktą pasirašiusių 35 valstybių delegacijos. Kongresinėje rezoliucijoje, Nr. 200, reikiama pagėdavimas, kad Jungtinių Valstybių prezidentas pavestų savo delegacijai toje konferencijoje išskelti Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvo apsisprendimo teisės grąžinimą, prieš tai išvedus Sovietų Sąjungos karines jėgas ir politinį, administracinį bei policinį personalą. Rezoliucija prašo prezidentą rūpintis, kad Amerikos informacijos šaltiniai keltų Baltijos valstybių laisvės reikalą.

Tautinės grupės veikia

Washingtono pastarosiomis dienomis pagyveno savo veiklą įvairių Amerikos tautinių grupių centrai, pirmoje eilėje rūpindamiesi artėjančia Madrido konferencija. Labai artimai bendradarbiauja Amerikos rytų europiečių tautinės organizacijos, įsijungdamos į American East European Ethnic Conference. Dažnai į bendrus pasitarimus renkasi Amerikos lietuvių, latvių, estų, lenkų, ukrainiečių, bulgarų, čekų, slovakų, vengrų ir rusų tautinių organizacijų žmonės. Lietuviams šioje grupuotėje atstovauja Amerikos Lietuvių Taryba. Šiomis dienomis buvo apsilankyta valstybės departamente ir ten atsakingiems pareigūnams pateikti samprotavimai ne tik dėl Madrido konferencijoje keltinų klausimų, bet ir dėl delegacijos sudėties. Rytų Europos kilmės amerikiečiai reikalauja, kad Amerikos delegacijoje Madride

būtų bent keli nariai, gerai suprantą rytų ir centro Europos tautų padėtį.

Perdaug užsienio kapitalo?

Pastaruoju metu Amerikoje nemaža pranešimų apie didėjančią užsienio kapitalo investavimą į įvairias šios šalies ekonomikos gyvenimo sritis. Šiomis dienomis paaiškėjo, kad prancūzų automobilių Renault bendrovė perka vienos automobilių bendrovės — American Motors Company — akcijų už 150 milijonų dolerių. Su šiuo kapitalu prancūzų automobilių kompanija galės kontroliuoti daugiau kaip penktadalį visų American Motors Company akcijų. Neseniai paskelbta, kad viena anglų bendrovė perima populiarią Howard Johnson valgyklų ir viešbučių bendrovę, išsiplėtusią visoje šalyje. Netruksta pranešimų ir apie stambių vakarų vokiečių ir arabų įvairius investavimus versluose ir nuosavybėse. Vokiečių kapitalas metamas į A & P krautuves...

Ryšium su užsienio kapitalo plaukimu į Jungtines Valstijas pasigirsta ir susirūpinimo balsų — esą netrukus užsienis gali išpirkti daugelį Amerikos imonių. Tačiau yra ir kitokių balsų. Štai dienasioje Washington Post nuomone, užsienio kapitalo įsiliejimas į Amerikos ūkį yra sveikas reiškinys. Tai sustiprina ekonomines laisvo ūkio varžbas ir tuo būdu būsia daug naudos vartotojams. Reikią neužmiršti ir Amerikos kapitalo plaukimą į užsienį. Praėjusiais metais Amerikos kapitalo tiesioginis užsienyje investavimas siekė 168 milijardus dolerių, kai tuo pat metu užsienio kapitalo Amerikoje investuota 41 milijardus dolerių, taigi keturius kartus mažiau. Anot Washington Post, užsienio kapitalo investavimas užtikrina Amerikai daugiau darbų ir paskatina tvirtesnę gamybos ir vartotojų aprūpinimo lenktyniavimą.

Iššūkiai Amerikai

Washingtono leidžiamas savaitinis žurnalas U.S. News and World Report nagrinėja galimus iššūkius Amerikai sekančiame dešimtmetyje. Žurnalo bendradarbių nuomone, susidorojimą su ateities iššūkiais lems ne tiek technologijos pažanga, kiek kintanti gyventojų sudėtis ir jau dabar pastebimos ekonominės, socialinės ir politinės slinkties. Ateinančio dešimtmečio pabaigoje Amerikos gyventojų skaičius sieks 242 milijonus — 21-nu milijonu daugiau negu dabar. Gimimų skaičius padidės nuo 33 iki 39 milijonų. Sveikatinamumai bei jo priežiūra vis kylant, ateinančiame dešimtmetyje vyresnio amžiaus žmonių (nuo 65 metų), skaičius žymiai pašoktels — kas aštuntas amerikietis bus 65 metų ir vyresnio amžiaus. Žmonių, sulaukusių 75 metų ir daugiau, bus daugiau kaip dvylika milijonų.

Gyventojų sudėties pakitimas amžiaus atžvilgiu reikš mažesnių darbo ieškančių skaičių. Padidės dirbančių moterų skaičius. Šio dešimtmečio pradžioje apie 50 nuošimčių moterų darbo ar ieškojo darbų, o kitame dešimtmetyje jų skaičius pakils iki 70 nuošimčių. Padidės negrų gyventojų skaičius. Kito dešimtmečio pabaigoje Amerikoje bus apie 30 milijonų negrų.

Iš viso Amerikoje dirbančių žmonių tada būsia 113 milijonų. Darbo neturinčių, bet darbo ieškančių, skaičius sieks apie penkis nuošimčius. Šeimų vietų skaičius padidės iš 45 milijonų iki 68 milijonų, bet vidutinės šeimos narių skaičius būsia mažesnis. Kadangi mažamečių ir jaunamečių skaičius būsia mažesnis, sumažės ir nusikaltimų skaičius. Šiuo metu 56 nuošimčių visų areštuotųjų sudaro jaunesni negu 25 metų. Mažėsias gyventojų skaičius miestų centruose — vis daugiau bus keliamasi į priemiesčius, — teigiama žurnale U.S. News and World Report.

To paties žurnalo spalio 22 dienos laidoje paskelbtas jo redaktorius Marvin Stone pasi-

Čiurlionio ansamblis su savo vadovu komp. A. Mikulskiu, atlikęs programą Amerikos Lietuvių Kongreso bankete ir giedojęs Clevelando katedroje pamaldų metu. Nuotr. C. Genučio

IX AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

(atkelta iš 1 psl.)

Pranešimas buvo šiltai sutiktas. P. Šilas pasiūlė tą pranešimą išspausdinti ir tam skyrė savo auką 150 dol.

Tam pačiam tikslui paskyrė po 100 dol. A. Juškevičius, p. Vaičiūnas, dr. V. Dargis, A. Chaplikas, C. Genutis, Chicago's liet. spaudos klubas, Čiurinskas, Cicero (R) L. Bendruomenė; po 50 dol. Pakštas, A. Repšienė, Zarasikių klubas.

150 dol. Liet. miškininkai. Viso sudėta aukų arti 1500 dol. Liet. Atgimimo Sąjūdžio vardu ir "Laisvosios Lietuvos" red. vardu M. Blynas sveikinime pabrėžė: "Kartu su Alta tęskime kovą dėl Lietuvos laisvės".

Gen. kons. A. Simutis laikė paskaitą "Lietuvos laisvės viltis šių laikų tarptautinėje realijoje". J. Talandis paskyrė 100 dol., kad būtų išspausdinta ir gen. kons. Simučio kalba: po 100 dol. skyrė dr. L. Kriaučeliūnas, Aleksiejūnas.

Dr. V. Stankus savo išsamioje paskaitoje išryškino jaunesnės kartos uždavinius Lietuvos laisvinimo darbe.

Išsamų žodį apie Lietuvos laisvinimo reikalus, ypač ryšium su Madrido konferencija, tarė dr. K. Bobelis. Jis, dr. V. Stankus ir vėliau R. Giedra prašyti savo kalbas duoti spaudai ištiesai.

Banketas

Pirmos kongreso dienos vakare tame pat Hollenden viešbutyje įvyko banketas, kuriame programą pravedė inž. Eug. Bartkus.

Invokaciją sukalbėjo vysk. V. Brizgys.

Šiltą lietuviams sveikinimo žodį pasakė Clevelando vysk. James A. Hickey. Pagrindinę kalbą pasakė Washingtono sudarytos Europos Saugumo ir bendradarbiavimo komisijos štabo direktorius ir generalinis patarėjas Robert Spencer Oliver. Jis priminė Sov. Sąjungos bloko vykdomus Helsinkio susitarimų pažeidimus. Pabrėžė, kad Mad-

kalbėjimas su anglų mokslininku, patyrusiu Sovietų Sąjungos politikos žinovu, Robertu Conquest. Šis kelių knygų autorius mano, kad Amerika ir kiti vakarų kraštai turėtų keisti savo nuolaidumo laikyseną Sovietų Sąjungos ir vadinamo trečiojo pasaulio atžvilgiu. Conquesto nuomone, vakarai turėtų netylėti, o ryžtingai atsakyti į jiems daromus priekaištus ypač Jungtinėse Tautose. Conquest sako: "Kiekvieną kartą, kai kas nors — tai yra, Sovietų Sąjunga ar trečiojo pasaulio žmonės — prikiša tariamą mūsų ar jūsų koloniją — mes privalome reikalauti kelti klausimą dėl jų tikrų kolonijų. Mes turėtume sakyti, — pabrėžia Conquest: "Jeigu debatuosime Puerto Rico, tai mes tikrai debatuosime ir Baltijos valstybes".

Paruošė I.b.I.

rido pasitarimų metu žmogaus teisių ir pabaltiečių laisvių gynimas nemažai pareis nuo kilusių iš tų kraštų emigrantų ryžtingo šių klausimų kėlimo vyriausybės sluoksniuose, nes Valstybės departamento karjeros tarnautojai daugiau koncentruojasi į kitus reikalus.

Meninę programą su ypatingu pasisekimu atliko komp. A. Mikulskio vadovaujama Čiurlionio ansamblis, dideliu tikslumu, gražiu išlavintu balsų skambėjimu atlikdami operų ištraukas.

Pamaldos katedroje

Ypatingai įspūdingos buvo sekmadienio pamaldos Clevelando Šv. Jono katedroje. Mišias aukojo vysk. V. Brizgys drauge su prel. J. Balkūnu, kun. J. Gasiūnu, kun. A. Goldikovskiu ir kun. A. Žemaičiu.

Pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė vysk. A. Deksnys, išskeldamas tėvynės meilės dorybę, pavergtos Lietuvos tikinčiųjų kančias ir reikalą su pasišventimu dirbti, kad Lietuvai ateitų laisvės dienos.

Giliai religinę, patriotinę nuotaiką sukūrė Čiurlionio ansamblis,meisteriškai atlikdamas komp. Alfonso Mikulskio sukurtas mišias už kenčiančią Lietuvą.

Pamaldose su vėliavomis dalyvavo organizacijos: Ramovės, Žalgirio šaulių kuopa, kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa, Neolituaniai, Vyčių Senjorai, Ateities Klubas, L.B. Clevelando Apylinkė, Korp! Giedra, Pilėnų tuntas, Neringos tuntas, Akademikų Skautų Draugovė, Studentai Ateitininkai, Moksleiviai

Ateitininkai, Jūsų skautai, Birutės draugija.

Baigiamasis posėdis

Sekmadienį, dienos priešpie-tiniame posėdy didelio dėmesio sukėlė neseniai iš Lietuvos ištrūkusio Romo Giedros pasakojimas, kaip jis buvo kalinamas, kaip jaučiasi Lietuvos jaunimas, jo raginimas ryžtingai ir vieningai dirbti dėl Lietuvos.

Sekmadienio popietinėje sesijoje buvo kongreso užbaigta.

Buvo priimtos kongreso rezoliucijos.

Kongresas pareiškė gilų dėkingumą gen. sekr. kun. A. Stašui už vadovavimą darbams ruošiant kongresą.

Kun. A. Stašys padėkojo vysk. V. Brizgiui, vysk. A. Deksnui, dr. K. Bobeliui, gen. kons. A. Simučiu, R. Giedrai, Čiurlionio ansamblui ir kitiems, daug prisidėjusiems prie kongreso pasisekimo, ypač inž. A. Pautienio vadovaujamam komitetui Clevelando.

Karštą užbaigos žodį tarė dr. K. Bobelis, kviesdamas visus imtis ryžtingos akcijos.

Kongresas baigtas Lietuvos himnu.

ALT INFORMACIJA

— Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisija, vadovaujama kongresmano Dante B. Fascell (dem., Fla.), išleido 200 psl. leidinį "On the Right to Emigrate for Religious Reasons". Leidiny net keturis puslapius užima sąrašas lietuvių, kuriems Sovietų Sąjunga kliudo emigruoti.

Lietuvos vyčių seime kalba kongresmanas Edvardas Derwinski. Jis buvo apdovanotas Lietuvos Draugo auksiniu medaliu. Šalia sėdi Liet. gen. konsulė J. Daužvardienė ir vysk. V. Brizgys. Nuotr. V. Noreikos

100 METŲ GIMIMO SUKAKTIS

Lapkričio 6 sueina 100 metų, kaip gimė prof. Kazimieras Būga, parašęs visą eilę studijų apie lietuvių kalbą, pradėjęs leisti lietuvių kalbos žodyną. Jis gimė 1879 lapkričio 6 Pažiegės kaime, Dusetų valsčiuje, Zarasų apskrityje. Mirė prieš 55 metus — 1924 gruodžio 1. Palaidotas Kaune.

Prieš 40 metų, 1939 metais spalio 29 Lietuvos kariuomenė įžygiavo į Vilniaus kraštą ir į Vilniaus miestą. Vilniaus lietuviai jai pasitikti pastatė daug kur gražius varstus. Tokie vartai buvo ir prie Vilniaus katedros. Nuotrauka paimta iš 1939 metų Kario 53 numerio, kuris vaizdais parodė visą kariuomenės žygį.

LIETUVOS LAISVĖS VILTYS ŠIŲ LAIKŲ TARPTAUTINĖJ RAIDŲ

Lietuvos gen. konsulo Aniceto Simučio referatas, skaitytas Amerikos Lietuvių Kongrese Clevelande 1979 spalio 13

Tokie Amerikos lietuvių kongresai, kaip šis, sukviečiami ne paprastam pabendravimui ir pasiskardimui, bet tam, kad visi kartu galėtume pasvarstyti ir aptarti mūsų tautos laisvės viltis ir nuspręsti, kas padaryta ir kas dar būtinai turėtų būti padaryta. Kovoju už Lietuvos laisvę, Amerikos lietuviams tenka didelė atsakomybė kalbėti į pasaulį už jėga nutildytuosius.

Šiandien mūsų tauta stovi prieš vieną iš didžiausių bandymų savo istorijoje. Kad iš to bandymo ji išeitų gyva ir sveika, reikalingas mūsų visų ryžtas kovai ir draugam telkti tarptautinėje arenoje.

Atominių ginklų amžių yra likusios vos kelios valstybės, kurios yra pakenčiamai pajėgios vienos pačios apsiginti. Tad kiekvienai mažai valstybei reikalingi draugai ir užtarėjai, kad ji galėtų išlikti nepriklausoma, juo labiau jie reikalingi Lietuvai. Iš 152-jų Jungtines Tautas sudarančių valstybių keli tuzinai yra mažesni už Lietuvą tiek teritorijos, tiek gyventojų skaičium. Didžiųjų valstybių sutartina saulavė galėtų lengvai jas visas pavergti.

Svarstydami Lietuvos laisvės viltis, mes privalom neužmiršti, kad turim reikalą su labai galingu ir žiauriu priešu, kurio pagrindinis siekis yra ne tik mūsų, bet ir viso pasaulio pavergimas. Keturioliktajame šimtmetyje Jono Kalitos pradėtas Maskvos kunigaikštijos plėtimas, renkant rusų žemes, vėliau išvirto į svetimų žemių užkariavimus. Nuo Jono IV-ojo (Žiauriojo) laikų kiekviename šimtmetyje Rusijos carai užkariavimais prisijungė vis naujų žemių; todėl carinė Rusija į XX-ąjį šimtmetį įžengė kaip valstybė žinoma tautų kalėjimo vardu. 1917-18 metų Rusiją sukūrėsi ir radikaliai jos santvarką pakeitusi revoliucija ne tik svetimų žemių grobimo ir

laisvų tautų pavergimo proceso nesustabdė, bet dar labiau jį sustensyvino. Jei carinė Rusija vergė kitas tautas prisidengdama panslavizmo ir pravoslavijos gynimu, tai sovietinė Rusija savo kolonijas plečia proletariato išlaisvinimo vardu.

Savo laiku Chruščiovo pasigyrimas Washingtone, kad "Mes jus palaidosim", arba kad "Jūsų vaikai gyvens komunistinėje santvarkoje", Vakaruose buvo priimtas su humoru. Bet Kremliui šis jo prasiplepėjimas nėra humoras: tai planingas ir sistemingas užsibrėžto tikslo vykdymas.

Dar visai neseniai kitose aplinkybėse ir kitokioje formoje Chruščiovo mintis pakartojė ir Brežnevas. Ryšium su antrosios SALT sutarties pasirašymu šių metų birželio mėn. įvyko priėmimas JAV-bių ambasadoje Vienoje. Kaip paprastai panašiuose priėmimuose, vyko neformalių pasikalbėjimų ir pajuokavimų. Anot Newsweek (birželio 25) korespondento, prezidentas Carteris, neformaliai kalbėdamas apie avantiūrizmą trečiame pasaulyje, pastebėjęs, kad jis labiau mėgstas pluralizmas, lygįbę ir ekonomines progas besivystančiuose kraštuose. "Mes tikim į santūrią konfliktuose, kurje galėtų sugriauti tuos tikslus", pareiškęs prezidentas. Į tai Brežnevas reagavęs klausimu: "Kodėl prikabinoti Sovietų Sąjungai atsakomybę už bešališką istorijos kryptį, juo labiau, kodėl tai naudoti kaip pretekstą santykių bloginimui?" Taigi jam, kaip ir jo pirmtakūnui Chruščiovui, bešališka istorijos kryptis veda į Vakarų palaidojimą, kuriam nėra prasmės priešintis ir tuo gadinti tarpvalstybinius santykius. Sovietų Sąjunga čia tik nekaltas avinėlis.

Kaip mes visi gerai žinom, tikrovė yra visai kitokia.

Kremlius iki šios dienos ne-

praleidžia nė mažiausios progos išbandyti ir išnaudoti Vakarų silpnynes. Todėl plaukiama iš vienos tarptautinės krizės į kitą. Karui pasibaigus, rusai nesiskubino trauktis iš Irano, kaip lygiai nesiskubino trauktis ir iš Austrijos. Suskaldžius Vokietiją ir Berlyną į įtakų sferas, Rusija nukirto Vakaram susisiekimą žemės keliais su Berlynu. Padėtis buvo išgelbėta masiniu oro transportu ir ilgomis derybomis, privedusiomis prie riboto kelių atidarymo. O kur Čekoslovakijos, Vengrijos, Rytų Vokietijos ir Lenkijos bandymai išsilaisvinti ir iš to kilusios krizės? Pavertę tieji ne kartą stojo į kovą veik plikom rankom prieš sovietinius tankus. Pats pirmasis bandymas buvo lietuvių partizaninis karas, tesėjis beveik dešimtį metų ir pareikalavęs tūkstančių geriausių mūsų tautos sūnų gyvybių. Apie jį didžiojo pasaulio spaudoj kaip sakoma, ir šuo nesulojo. Mūsų kraujuojančios tautos pagalbos šauksmas taip ir liko dykumoj šaukiančiojo balsu.

Prieš šesetą šimtų metų Jono Kalitos pradėtas Maskvos valstybės plėtimas tebevyksta iki šių dienų. Kai lietuviai ir lenkai per kelis šimtmetus kraują liejo gindamiesi nuo Maskvos ekspansijos, tai Vakarų Europos valstybės dėl to nesisielėjo. O kai 18-ojo šimtmečio pabaigoje susidarė galimybė karų išvargintą Lenkijos-Lietuvos valstybę pasidalinti, tai į dalybas mielai įsijungė Prūsija ir Austro-Vengrija, panašiai, kaip, prieš pradendant antrąjį pasaulinį karą, Maskva su Berlynu pasidalino Lietuvą, Latviją, Estiją ir Lenkiją. Po antrojo pasaulinio karo ir patiem dalinotam atėjo eilė būti padalintiems.

Šiandien rusiškoji meška jau yra įžengusi į Rytų ir Centrinę Europą, Afriką ir net vieną leteną įrėmusi į Amerikos kontinento pašonę — Kubą. Vien tik per pastaruosius penkerius metus Rusijai pavyko komunizmui pavergti Pietų Vietnamą, Laosą, Angolą, Etiopiją ir Afganistaną. Į sovietinį maišą Kubos pagalba jau traukiami Nikaragva, El Salvadoras, Gvatemala, Honduras ir Kosta Rika.

Kame glūdi tokio tariamo sovietinės imperijos pasisekimo paslaptis? Be brutalių prievartos ir teroro, ji nieko patrauklaus neturi. Pirmiausia Vakarų valstybių nesiorientavimas ir iš to plaukiantis nesibaigiantis nuolaidžiavimas sudaro nepaprastai palankias plėtimosi sąlygas tokio totalitarinio tipo po-

licinei valstybei, kaip sovietinė imperija. Kaip visiem žinoma, sovietinė Rusija ir jos okupuoti kraštai valdomi ir tvarkomi pagalba neribotą galią turinčios specialios policijos, žinomos KGB vardu, kuriai gal labiau tikėtų Mafijos pavadinimas, nes kvarkosi panašiais pagrindais. Kaip Mafija, taip ir KGB (anksčiau Čeka, GPU, MVD ir NKVD) esmė yra slaptos institucijos ir veikia slaptomis direktyvomis.

Neribota slaptosios policijos galia paremta valstybės santvarka Rusijoje turi ilgą istoriją, prasidėjusią 16-ajame šimtmetyje, valdant Jonui IV-ajam (Žiauriam). Tai "opričnina" su "opričnikų" aparatu. Anais laikais aklai carui paklusnūs ir ištikimi opričnikai, gerai ginkluoti galėjo nepaisyti valstybės įstatymų. Besąlygiškai vykdydami Jono IV-ojo valią, pavaldiniam įbauginti jie dėvėjo juodą uniformą, jodinė juodais arkliais, prie balno prisirišę šuns galvą ir šluotą. Gelbėdamiesi nuo opričnikų, daugelis rusų kunigaikščių ir bajorų tais laikais bėgdavo į Lietuvą, panašiai, kaip dvidešimtam amžiu persekiojamieji bėga į laisvuosius Vakarus.

Suprantama, kad šių laikų opričnikai, dabar vadinami kegebistais ir enkavedistais, yra pritaikyti mūsų laikam, labiau išlavinti ir rafinuoti.

Sovietinės Rusijos valdovai yra griežtai įsitikinę savo totalitarinės santvarkos pranašumu ir absoliučiu neklaidingumu, kuris palaikomas ir stiprinamas nesibaigiančiu Vakarų nuolaidžiavimu. Sudaromas iliuzinis įspūdis, kad toji neklaidinga santvarka veda iš pergalės į pergalę pakeliui į galutinį laimėjimą.

(Bus daugiau)

L.K. Susiv. Direktorių Taryba Ir Konstitucinės Komisijos

Direktorių Taryba

Prezidentas: adv. Thomas E. Mack, 11 West Union St., Wilkes-Barre, Pa. 18702. Tel., Office — 1-717-822-1145; Home — 1-717-472-3880.

Viceprezidentas: Juozas B. Laučka, 9610 Singleton Dr., Bethesda, Md. 20034. Tel. 1-301-530-5631.

Sekretorius: Pranas J. Katilius, 1059 Blair Ave., Scranton, Pa. 18508. Tel., Office — 1-717-823-8876; Home — 1-717-342-3619.

Išdininkė: Leokadija Donarovich, 37 Eldon Ave., Landsdowne, Pa. 19050. Tel. 1-215-626-2409.

Iždo Globėjai: Dr. Vladas Šimaitis, 2951 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 1-312-436-7878.

Vito A. Yucius, 52 Shady Dr., W. Pittsburgh, Pa. 15228. Tel. 1-412-563-2754.

Dr. Kvotėjas: Dr. Albert J. Valibus, 136 E. Bennet St., Kingston, Pa. 18704. Tel. 1-717-288-1212.

Direktoriai: Bronius Bobelis, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421. Tel. 1-212-647-6637.

Albina Poškienė, 6606 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 1-312-434-2374.

Saulius Kuprys, 1806 So. 49th Ct., Cicero, Ill. 60650.

Konstitucinės Komisijos

Labdarybės komisija: Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Pa. 18602; Joan Baranosky, 106 W. Brady St., W. Wyoming, Pa. 18644.

Spaudos-Informacijos: Stasys Garliauskas, 1949 Hubbard, Detroit, Mich. 48209; Jurgis Sadauckas, 119 S. Rebecca, Scranton, Pa. 18504; Alena Miškinytė, 62 Wilfred, Pittston, Pa. 18640.

Statutų komisija: Pranciška Katilienė, 1059 Blair Ave., Scranton, Pa. 18508; St. Lukoševičius, 1935 W. 7th St., Brooklyn, N.Y. 11223; Michael Baranosky, 106 W. Brady St., W. Wyoming, Pa. 18644.

Teismo komisija: Juozas Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11721; Dr. Petras J. Jokubka, 3528 So. Archer, Chicago, Ill. 60609; Marijona Kozerskienė, 35 Hilldale Ave., Wilkes-Barre, Pa. 18705.

Jaunimo komisija: Thomas E. Mack, Jr., Heatherhill, Bear Creek, Pa. 18602; David Donar, 37 Elton Ave., Landsdowne, Pa. 19050; Romas Mancevičius, 77 Douglas Str., Hartford, Conn. 06106.

PRISIMINIMAI IŠ KETVIRTOJO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO

Iš JAV ir Kanados į ketvirtąjį pasaulio lietuvių jaunimo kongresą išvyko 375 asmenys — jaunimo atstovai, kongreso dalyviai ir svečiai — turistai. Tad ir kongreso atidarymo koncerto publika, kurios skaičiuojama apie 1000 ar truputį su viršum, gražią dalį sudarė svečiai iš Šiaurės Amerikos.

Koncerto publika su labai mažom išimtim organizuotai tuoj po koncerto (liepos 14, šeštadienį, 5:40 val. popiet) pajudėjo Londono gatvėmis į Whitehall, prie paminklo žuvusiems — Cenotaph.

Dalyviai susigrupavo po šešis į eilę, o tų eilių susidarė gana daug ir eisena atrodė gana didingai. Gaila, kad didesnę eisenos laiko dalį (iš viso eisena truko 20 minučių) žygiavom pustuštėm Londono antrinės svarbos gatvėm, kur šeštadienio popiečio judėjimas buvo vos apčiuopiamas. Tik paskutiniuosius kelis blokus, artėjant prie paminklo žuvusiems, judėjimas buvo kiek judresnis. Anglų policija iš abiejų pusių lydėjo paradojuojančius, lyg bijodama išsišokimų. Kadangi gatvės buvo labai plačios, tai automobiliai galėjo sonais pravažiuoti. Tik besikryžiuojančių gatvių judėjimas buvo trumpai sulaukytas.

Eisenos pradžioj buvo nešamos Anglijos ir Lietuvos vėliavos ir žygiavo uniformuotos Volungės dainininkės. Jos viso parado metu dainavo patriotines dainas, tinkančias parado taktui. Jų dainomis galėjo pasigėrėti bent eisenos priekyje ejušieji.

Tuoj po Volungės grupės žygiavo vysk. A. Deksnys, Lietuvos atstovas Anglijai V. Balickas, Didžioiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos pirm. Juras Alkis, Kanados LB Krašto valdybos pirm. Jonas R. Simanavičius, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. Gabija Juozapavičiūtė, Anglijos lietuvių bendrinių organizacijų vadovai Z. Juras ir S. Kasparas, ketvirtąjį pasaulio lietuvių jaunimo kongreso pirmininkas Andrius Šmitas, PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas, Darbininko redaktorius kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM. Tuoj

už jų buvo nešamas IV PLJ Kongreso plakatas. Visa eisena buvo papuošta įvairių kraštų vėliavomis, už kurių būrėsi to krašto lietuviai atstovai.

Atvykus prie paminklo žuvusiems, trumpu žodžiu prabilo Z. Juras. Pagerbant žuvusius, padėtas prie paminklo vainikas, šalia daugybės kitų vainikų ir gėlių puokščių. Sugiedota Marija, Marija ir Lietuvos himnas. Tuo parado ceremonijos ir baigėsi. Dalyviai galėjo laisvai išsikirstyti pagal savo iniciatyvą ir sugebėjimą orientuotis Londone.

Tą patį vakarą Kensington Town Hall salėj, Londone, vyko šokiai.

Pamaldos

Oficialios jaunimo kongreso atidarymo pamaldos vyko liepos 15, sekmadienį, didžiulėj Londono bažnyčioj — Brompton Oratorijoje. Kiek anksčiau buvo lyg susitarta, kad pamaldos vyks Londono katalikų katedroj, bet tą savaitgalį katedroj vyko gėlių paroda. Teko tą katedrą ir gėlių parodą aplankyti. Bendras vaizdas — baisi mugė, o vystančių gėlių kvapas sudarė eilinio graboriaus šermeninės koplyčios atmosferą. Tad daug geriau, kad ten kongreso pamaldų ir neuostą.

Tiesa, vienoj Londono katalikų katedros koplyčioj prie sienos gana aukštakai pritvirtintas Aušros Vartų Marijos paveikslas su lotynišku įrašu, bet lenkiška tema kreipiniu į Mariją. Brompton Oratorija — didžiulė, katedros stiliaus, bažnyčia, talpinanti porą tūkstančių tikinčiųjų. Kad išvengus pavėlavimo, nuvykau anksčiau ir radau aukojamas eilines sekmadienio mišias papiečiam. Visi altoriai, o taip pat ir didysis, dar senoviško stiliaus. Kunigas mišias aukojo nusisukęs į altorių. Tik rečiau atsisukdavo į žmones. Šiaip maldas kalbėjo balsiai per garsintuvus, visiem tikintiesiems atsakant.

Mišiom pasibaigus ir žmonėm išsikirsčius, iš kažkur atitampė stambų stalą į didingos presbiterijos priekį, atitinkamai apdengė ir paruošė altorių, prie

kurio galima aukoti mišias žiūrint į žmones. Tai specialiai buvo paruošta lietuvių pamaldom.

Prieš mišias 1:40 val. popiet prof. dr. Vitenis M. Vasyliūnas davė trumpą vargonų koncertą. Mišios su procesija pradėtos 2 val. popiet.

Mišias aukojo vysk. dr. A. Deksnys, su juo koncelebravo kun. Vaclovas Šarka iš Vokietijos, kun. Antanas Saulaitis, SJ, iš Chicagos, kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, iš Brooklyno. Mišių ceremonijomis rūpinosi Londono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. J. Sakevičius, MIC. Jam talkino klierikas Saulius Kubilius iš Romos.

Mišių metu keletą giesmių giedėjo Volungės oktetas. Šv. Rašto skaitymus ir tikinčiųjų maldas pakaitomis skaitė įvairių kraštų lietuviai jaunuoliai. Pamokslą, skirtą lietuviškam jaunimui, pasakė vysk. A. Deksnys.

Pamaldose dalyvavo 1000 su viršum lietuvių. Daugelis ėjo prie komunijos, kurią dalijo keli kunigai. Bet ir šioj didingoj lietuvių tikėjimo manifestacijoje likom savųjų tarpe. Tiesa, presbiterijos kampe sėdėjo ir kardinolo atstovas — neatpažinto po kapelionas.

Po pamaldų, kiek vėliau Londono Lietuvių Namuose kongreso svečiam buvo priėmimas. Dalyvavo apie 60 asmenų. Vakarą eiga vadovavo Juras Alkis. Turėjo progą žodį tarti vysk. A. Deksnys, Lietuvos atstovas Anglijai V. Balickas, Kanados LB Krašto valdybos pirm. J. R. Simanavičius, PLB valdybos pirm. V. Kamantas, PLJS pirm. G. Juozapavičiūtė, Volungės vadovė D. Viskontienė, Gintaro ansamblio vadovė R. Lukoševičiūtė ir daugelis kitų. Vieni kitiem reišė padėką, sveikinimus ir įteikė įvairaus pavaldos dovanėles — zenkliukus, statulėles, knygas, lietuviškas lėles ir kitokius prisiminimo ženklus. Ypač sveiktas ir pagerbtas Aleksas Vilčinskas, daug dirbęs ketvirtąjį jaunimo kongreso stovyklos Anglijoj ruošoj.

Kornelijus Bučmys (Bus daugiau)

SVARBUS PRIMINIMAS

Visiems nariams reikia mokesčius mokėti iš anksto. Mūsų Susiv. taisyklės nustato, kad nariui atsilikus su mokesčiais už tris (3) mėnesius jis yra suspendavimo padėty, gi atsilikęs už šešis (6) mėnesius — pervedamas į pratęsto termino apdraudą — Extended Term Insurance. Deja, daugelis narių su duoklių mokėjimu laukia iki metų pabaigos, kas būna priežastimi nesusipratimų ir nemalonumų patiems nariams, jų pašalpgaviams ir centrai.

GARSAS • Lithuanian N.C. Alliance of America

English Section

THE FOURTH LITHUANIAN WORLD YOUTH CONGRESS: FOOD FOR THOUGHT

By LINAS KOJELIS

Have you ever been on a plane ride which was exceptionally bumpy? You tell yourself that the trip will be successful and that the plane will land safely. Yet, in the back of your mind, the bumping jolts make you uneasy, and you begin to imagine various scenarios. When you safely land, and the plane finally taxis to the gate, you say to yourself, "Thank you, Lord."

One got the impression that many of the participants at the Fourth Lithuanian World Youth Congress were thinking along similar lines. When the Congress concluded, one could almost hear the delegates say to themselves, "Thank you, Lord. We were not always sure it would quite work out." Many of the participants who had gone to the Third Congress in South America, felt a definite change in mood from the Third to the Fourth Congress. The overwhelming feeling after the Third Congress was one of accomplishment with only a sigh of relief. After the Fourth Congress, it was the other way around.

However, though there might have been some doubtful moments during the course of the Congress, the consensus was that it was successful. To a great degree, we accomplished that which the organizers and we, ourselves, had planned, and we successfully completed, at least technically, every phase of the planned program. Whether it was planned exceptionally well, or whether or not it was managed and administered skillfully enough are other questions which leave plenty of food for thought. In general,

however, one would have to say that the plan was clear, it was fully completed and it produced results that were both insightful and provocative.

Lithuanian World Youth Congresses

Lithuanian World Youth Congresses are organized approximately every four years. The first two took place in North America, the third in South America and the fourth, this past summer, in Europe. The congresses consist of two main parts. First, young Lithuanians from all over the world gather to meet, learn and relax at the congressional camp. Second, delegates, elected by their local communities, meet to discuss pressing problems of young Lithuanians around the world. (For more information on Lithuanian Youth Congresses, see last summer's issues of GARSAS.)

Starberry Hill

The mansion at St. Mary's College at Strawberry Hill, where the congressional camp took place, was built in the 18th century by Sir Henry Walpole, a leading figure of his time. The mansion is considered a significant architectural achievement. Artists and architects from around the world come to examine and study it. In all, St. Mary's College covers 600 acres and includes a chapel, dormitories and other facilities.

The head of the organizing committee in England was Aleksas Vilčinskis. He, together with helpers from the United States — Viktute Lenkauskas (Cleveland) and Rimas Polikaitis (Los Angeles) — along with British and German-Lithuanians helped get things in

order for the first wave of participants who arrived at Heathrow Airport on July 9.

The Participants

In all, about 430 young Lithuanians from 13 countries gathered at Strawberry Hill. Of these, 36% were male, 64% female. The youngest was 14, and the oldest 34, though most of the participants were between 18 and 23, and the average age was 20 years and 6 months.

By country, the figures break down thus: United States (54%), Canada (21%), West Germany (8%), England (5%), Australia, Brazil and France (3%), and 1% or less from Argentina, Italy, Sweden, Uruguay, Colombia and Venezuela.

One of the strongest criticisms of the Congress was that there seemed to be little interest in it from young Lithuanians in Europe. A full 75% of the participants came from North America, these being the people who are already the best organized and to many of whom such congresses and camps are not new. Also, just as there seemed to be a shortage of Europeans participating, there also seemed to be a shortage of young British-Lithuanians among the ranks of organizers.

The program

The daily routine at the camp was varied and full, and those who participated had much to choose from. Campers signed up for the many activity and interest groups. These groups included instruction in Lithuanian weaving, language and poetry and literature, as well as discussions about Lithuanian architecture and the Chronicles of the Catholic Church in Lithuania and a choir. Some of these groups were more successful than others, but all of the group leaders seemed well organized and enthusiastic. There was also a group which wrote and published the camp's newspaper, "Draugystės Audinys" (Woven from Friendship).

Lectures and simposiums constituted another major part of the program. Distinguished writers and professors presented interesting lectures and readings of their works. Guest lecturers included Professors Aleksandras Štromas (London) and Rimvydas Šilbajoris (Ohio). Authors Izidorius Meras (Israel) and poet Kazys Bradūnas (Chicago) read from their works. Unfortunately, not many participants chose to attend these programs and the empty chairs often well outnumbered the full ones.

One event which was well attended was a symposium about trips to Lithuania and the Lithuanian section of Poland. Arvydas Žygas (Cicero, Illinois), described his many visits to Punksas, a "very Lithuanian" town on the northeastern corner of present day Poland. Petras Kisielius (Cicero) described the success and problems of his trip to the "Vilnius courses", which are organized every summer by the faculty at Vilnius University and the communist government in Lithuania. He encouraged the

Continued on Page 6

Meals were prepared and included lots and lots of potatoes — "Chips anyone?"
Photo by Romas Kynas

WE FORM A UNITED FRONT

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES July 13, 1979

Mr. Kemp submitted the following resolution; which was referred to the Committee on Foreign Affairs

RESOLUTION

To express the sense of the House of Representatives that the leaders of the Communist nations in Eastern Europe should release certain Christian political prisoners who have committed no crimes against the state according to the provisions of Basket I of the Helsinki Accords." Mr. Kemp submitted House Resolution 356 AND July 13, 1979, which was referred to the Committee on Foreign Affairs.

The resolution applies to all the Communist Eastern European countries. It specifically mentions Lithuanian prisoners of conscience — Balyš Gajauskas, Algirdas Ziprė, Petras Plumpa, Vladas Lapienis, Sergei Kovalev (of Lithuanian heritage), and Viktoras Petkus, who have been imprisoned for conduct protected under the Helsinki Accords. The resolution urges the Communist leadership of Eastern Europe to halt violations of the Accords, to release unjustly incarcerated prisoners of conscience, and to allow the full implementation of freedom of speech and thought as guaranteed by the Helsinki Accords.

Lithuanian-Americans are urged to phone and write to their U.S. Senators and congressmen asking them to support Kemp's pro-human rights resolution — House Resolution 356.

In the words of Congressman Kemp, "Your support of this measure (House Resolution 256) will be critical . . . as we form a united front to speak for those who cannot speak for themselves behind the ever widening Iron Curtain."

Congressman Kemp's address is: The Honorable Jack Kemp, 2235 LHOB, Washington, DC, 20515. Tel.: (202) 225-5265.

The general addresses for the Senate and House of Representatives are as follows:

The Senate, The Capitol, Washington, DC 20510.

The House of Representatives, The Capitol, Washington, DC 20515.

—O—

Here is the full text of the House Resolution 356 (96th Congress, 1st Session).

PREPARATIONS FOR MADRID CONFERENCE

The US Congress' Helsinki Commission which has responsibility for documenting violations and other information pertaining to the Final Act, is requesting updated and new information on unresolved Baltic human contact cases, such as family visits, and reunification, emigration and binational marriages. The following are the essential facts which should be provided:

1) The name and address of the person(s) in Lithuania, Estonia, Latvia who seek to visit, emigrate, etc.

2) The type of case: visit, emigration, family reunification.

3) The name and address of the relative(s) in the US and the relationship of the applicant in the Baltic states.

4) The date of the first application for visit, emigration, etc.; the date of the last Soviet refusal; the number of times refused.

5) For cases of emigration, give reason—political, ethnic, religious, etc.

6) Any other relevant information to the case, such as details of Soviet harassment, reasons for urgency, etc.

Accords; and

Whereas the Soviet Government has imprisoned David Koop, Sergei Soldatov, Larissa Zaitsev, and Ludmilla Zaitsev, all of Estonian heritage, for conduct protected under the Helsinki Accords; and

Whereas the Bulgarian Government has imprisoned Ljubomir Sobadschiev for conduct protected under the Helsinki Accords; and

Whereas the Yugoslavian Government has imprisoned Davor Aras, Josip Bilusic, Nikola Novakovic, Miljenko Pehar, and Mato Rajic, all of Croatian heritage, for conduct protected under the Helsinki Accords; and

Whereas the Yugoslavian Government has imprisoned Adem Demaci, Skender Kastrati, Hasan Dermaku, Osman Dumosi, Fatmir Salihu, Dzvaid Dermaki, and Hilmi Romadani, all of Albanian heritage, for conduct protected under the Helsinki Accords; and

Whereas the Romanian Government has imprisoned Ghejan Titu and Ion Gabriel, for conduct protected under the Helsinki Accords; and

Whereas the Romanian Government has imposed forced labor upon Karoly Kiraly of Hungarian heritage, for conduct protected under the Helsinki Accords; and

Whereas the Polish Government has increased its harassment of certain citizens in violation of the guarantees of speech and thought contained in the Helsinki Accords: Now, therefore, be it

Resolved, That it is the sense of the House of Representatives that—

(1) the leaders of the Soviet Union, Bulgaria, Yugoslavia, and Romania are urged to release the aforementioned political prisoners;

(2) the leaders of the Soviet Union and its satellite nations are urged to halt the practice of incarceration for noncriminal acts as defined in the Helsinki Accords; and

(3) the leaders of the Soviet Union and its satellite nations are urged to halt the official harassment of individuals who wish to practice their religion, observe their cultural traditions, or express political opinion according to the provisions of the Helsinki Accords.

The Helsinki Commission would also welcome information on cases which have been submitted in the past, but have been solved. All information can be provided directly to the Helsinki Commission: Helsinki Commission, 3281 House Annex 2, Washington, D.C. 20515.

The information can also be provided to the national Baltic organizations, or to the Joint Baltic American National Committee. The latter will forward the information to the Helsinki Commission.

(UBA—BATUN)

Young Lithuanians from Colombia engage in a heated discussion. Photo by Romas Kynas

LITHUANIAN YOUTH CONGRESS

(Continued From Page 5)

members of the audience to apply to be accepted for the courses, but also described some of the problems people have had with the authorities in Lithuania.

Evening programs consistently drew larger audiences. Two of the more successful programs were the talent show and the Lithuanian wedding. The talent show was varied and brimmed with enthusiasm and charm. Some of the more sparkling talents were singer Vita Polikaitis (Los Angeles), actor Saulius Kibilis (Italy) and the whole French delegation which put on a side-splittingly funny pantomime. On another evening, a traditional Lithuanian wedding was staged by a combination of the activity groups. Directed by Elena Bradunas (Washington, D.C.) the cast demonstrated many colorful, but long forgotten Lithuanian wedding traditions. Miss Bradunas urged young Lithuanians to incorporate as many of these traditions into their own weddings.

Delegate meetings

A large portion of the participants at the camp had also been elected official delegates to the Congress. They met several times to resolve some time consuming procedural questions at the camp so that as much time as possible could be devoted to the discussion of substantive topics at the congressional sessions in West Germany. To many delegates, this process did not seem worthwhile, and many agreed that the World Lithuanian Youth Association should put more emphasis on its activities and less on the endless codification of parliamentary procedure, much of which is neither necessary nor especially useful. This fixation with proceduralism was often blamed on the American delegation and other American born delegates.

Visiting the embassies

Before coming to Europe, several delegations had set up appointments to meet with their own countries' ambassadors and diplomats in both London and Bonn. The purpose of these meetings was for the delegates to express to the diplomats their concern about events in Lithuania. In fact, at the time of the Congress, the Soviet Union was conducting military maneuvers in Lithuania. Some of the diplomats were more receptive and informative than others, but all delegations were received courteously.

The head of the American delegation, Miss Violeta Abarius (Detroit), read a short statement at the American embassy, and then asked the public affairs officer to pass on to the ambassador a small religious wood carving and a copy of Professor Stanley Vardys's new book on repression in Lithuania.

A concert, a demonstration and a dance

During the weekend, the delegates were all bussed to London for the congressional concert in London. The program at the Queen Elizabeth Hall included flutist Petras Odonis and pianist Raminta Lampasytė (West Germany), a women's octet from Toronto, "Volungė", and the folk dance and music ensemble from Montreal, "Gintaras". The hall was full and the program enjoyed by all.

Afterward, the people gathered outside the hall and then marched to the British Tomb of the Unknown Soldier in downtown London. The procession line was long, with each delegation displaying its native country's flag. The London police stopped traffic throughout down town London to allow the procession to pass

without stopping. Many of the British along the streets that Saturday afternoon stopped to view the procession, and it was especially unfortunate, that the organizers had failed to prepare any poster or banner which would identify the marchers and their cause. For all the local citizenry knew, it could have been a demonstration by some United Nations group in honor of the International Year of the Child. Also, no effort was made by the organizers to interest the British press about either the events at the camp or the procession through the center of London. A tremendous opportunity for important publicity for the Lithuanian cause was lost.

That evening, at the Kensington Town Hall, everyone put on their best for a large and noisy dance. The band played well, but their selection of tunes did not draw much of the audience out on the floor. A young delegate from South America, noticing the lack of spirit, took the initiative, borrowed a guitar and packed the floor with dancers with his lively rendition of "La Bamba". This inspired the band to pick up the beat of their own selections later on.

Holy Mass

On Sunday, July 15, the participants were once again bussed into London, this time to participate in the celebration of Holy Mass in the breathtakingly beautiful Brompton Oratory. Mass was celebrated jointly by Bishop Antanas Deksnys, Father Antanas Saulaitis (Chicago), Father Kornelijus Bučmys (New York) and Father V. Šarka (West Germany). The church was packed and the participants sang heartily so that the hymns resounded impressively throughout the church. Before Mass, Professor Vytenis Vasyliūnas had given an organ recital.

In retrospect

It is difficult to describe the warmth and good will many of the participants felt in England. In retrospect, one would have to say that the program in England was a success. On the other hand, one should also ask, "How could such a gathering of such a large group of young Lithuanians really fail?" This question is not meant to be taken rhetorically.

Everyone involved in the preparation of the Congress, as well as all the participants, should take some time to critically evaluate whether the time, effort and money spent on the program produced a worthy result.

Some major errors were made. For example, in the early days of the camp, the administration decided not to require the registered participants to take part in the camp's program. This, in turn, encouraged non-participation. This decision by the administration served to undermine the efforts of many of the interest and activity group leaders who had worked hard to prepare their lessons. The administration should have either required participation or not planned such a complete and intricate program.

Another chronic problem, somewhat related to the first, was the constant traffic of participants between Strawberry Hill and London. A nearby commuter shuttle made this trip both convenient and inexpensive. Because of this, the camp's morale suffered. During some events, perhaps 10% of those registered participated. A more effective strategy of organization might have included tours to London during the day, and a lighter, less meaty program in the afternoon and evening at the camp.

In short, it seems that the organizers of the next Congress

Director of evening programs, Elena Bradunas (Washington, D.C.) gives last minute instructions to the campers. Photo by Romas Kynas

BALTIC RESOLUTION PASSES HOUSE COMMITTEES

On October 18, House Concurrent Resolution 147, the congressional resolution dealing with the Baltic States and the new Soviet citizenship law, was passed by the International Organizations Subcommittee of the House Foreign Affairs Committee. The Subcommittee made a few minor word changes and other technical changes in the resolution which necessitated a new number. Thus, the resolution is now House Concurrent Resolution 200.

A few days later, on October 24, H. Con. Res. 200 was passed by the full House Foreign Affairs Committee. It is now expected that the final vote on H. Con. Res. 200 by all members of the House of Representatives will take place within a few weeks.

This fast action on the resolution was due in part to the news of the appeal for self-determination by the 45 Balts in Moscow on August 23. This major Baltic development impressed upon Members of Congress the need for passing the resolution, which has as its main point that the issue of self-determination for the Baltic States be raised at the 1980 Madrid meeting of the Conference on Security and Cooperation in Europe.

As a result of the efforts of Baltic Americans throughout the US, the total number of co-sponsors to the resolution is 77. More co-sponsors to the resolution can still be added before the final vote, so Baltic Americans should continue their letter writing campaigns to those Congressmen who have not yet co-sponsored H. Con. Res. 200. Thank you letters from Baltic Americans to the 77 Congressmen who have co-sponsored the resolution and to the members of the House Foreign Affairs Committee would be appropriate.

Senate consideration of the resolution will probably take place after the full House has passed it. While efforts are underway to have the resolution introduced in the Senate, H. Con. Res. 200 would automatically be referred to the Senate after final passage by the House. In either case, letter writing campaigns from Baltic Americans to Senators will be needed at a later date, especially to the those Senators on the Senate Foreign Relations Committee.

The House Subcommittee on International Organizations, which held the hearing on the Baltic States on June 26, has recently issued the printed record of that hearing. This book-

let should be of major interest to Baltic Americans and is entitled: **Human Rights and the Baltic States; Hearing Before the House Subcommittee on International Organizations, June 26, 1979.** It can be obtained from your Congressman or Senator.

J.B.C.

MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES WHO HAVE SPONSORED THE BALTIC STATES RESOLUTION

Alaska — Don Young. R.
California — Robert Lagomarsino — R, Barry Goldwater, Jr. — R, Henry Waxman — D, John Rousselot — R, Robert Dornan — R, Jim Lloyd — D, Bob Wilson — R.
Colorado — Ray Kogovsek — D.

Connecticut — William Coter — D, Robert Giaimo — D.
Delaware — Thomas Evans — R.

Florida — Bill Young — R. Claude Pepper — D.

Georgia — Larry McDonald — D.

Illinois — Morgan Murphy — D, Marty Russo — D, Edward Derwinski — R, John Fary — D, Henry Hyde — R, Frank Annunzio — D, Philip Crane — R, Robert McClory — R, George O'Brien — R, Daniel Crane — R.

Indiana — Adam Benjamin — D, Floyd Fithian — D, Dan Quayle — R, Andrew Jacobs — D.

Kentucky — Tim Carter — R.
Maryland — Marjorie Holt — R.

Massachusetts — Joseph Moakley — D, Brian Donnelly — D.

Michigan — William Brodhead — D, James Blanchard — D.

Minnesota — Bruce Vento — D, Arlan Stangeland — R.

Mississippi — Sonny Montgomery — D.

New Hampshire — James Cleveland — R.

New Jersey — James Florio — D, William Hughes — D, James Howard — D, Frank Thompson — D, Edwin Forstner — R, Robert Roe — D, Harold Hollenbeck — R, Edward Patten — D.

New York — William Carney — R, Norman Lent — R, Mario Biaggi — D, Peter Peyser — D, Richard Ottinger — D, Hamilton Fish — R, Matthew McHugh — D, Samuel Stratton —

D, Donald Mitchell — R, James Hanley — D, Gary Lee — R, Henry Nowak — D, Jack Kemp — R.

North Dakota — Mark Andrews — R.

Ohio — Tony Hall — D, Tennyson Guyer — R, Donald Pease — D, John Ashbrook — R, Louis Stokes — D, Ronald Mottl — D.

Pennsylvania — Raymond Lederer — D, Charles Dougherty — R, Gus Yatron — D, Daniel Flood — D, Austin Murphy — D.

South Dakota — Thomas Daschle — D.

Virginia — J. Kenneth Robinson — R.

Washington — Joel Pritchard — R, Don Bonker — D.

Wisconsin — F. James Sensenbrenner — R.

Republicans — 34, Democrats — 43.

MEMBERS OF THE COMMITTEE ON FOREIGN AFFAIRS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

Alabama — John Buchanan — R.

California — Robert Lagomarsino — R.

Florida — Dante Fascell — D, Andy Ireland — D, Dan Mica — D.

Illinois — Cardiss Collins — D, Edward Derwinski — R, Paul Findley — R.

Indiana — Lee Hamilton — D, Floyd Fithian — D, Dan Quayle — R.

Kansas — Larry Winn — R.
Maryland — Michael Barnes — D.

Massachusetts — Gerry Studds — D.

Michigan — Charles Diggs — D, Howard Wolpe — D, William Broomfield — R.

Mississippi — David Bowen — D.

New Jersey — Millicent Fenwick — R.

New York — Benjamin Rosenthal — D, Lester Wolff — D, Jonathan Bingham — R, Stephen Solarz — D, Benjamin Gilman — R.

North Carolina — L.H. Fountain — D.

Ohio — Donald Pease — D, Tony Hall — D, Tennyson Guyer — R.

Pennsylvania — Gus Yatron — D, William Gray — D, William Goodling — R.

Washington — Don Bonker — D, Joel Pritchard — R.

Wisconsin — Clement Zablocki — D.

The Lithuanian Women's Club of Schuylkill County, Pa. recently celebrated its 42nd Anniversary with a joint dinner with the Wyoming Valley Lithuanian Women's Club of Wilkes-Barre at the Necko Allen Hotel in Pottersville. The Schuylkill County Club was formed in 1937 by the Wyoming Valley Club — the first President was Irene Soponis. It now has a membership of 180. Each year the club presents a \$500.00 nursing scholarship to a worthy girl of Lithuanian heritage. Some years two scholarships have been presented. In its 42 years it has done much good for charity and for the preservation of the Lithuanian heritage. Past Presidents served as hostesses. They are Irene Soponis, Mary Rusen, Anne Knapp, Olga Bowler, Anna Klizas Wargo, Mary Burgess, Josephine Urban, Theodora Lisoski. Present President Helen Smulkstis welcomed the Wyoming Valley Sisters. First Pres. Irene Soponis acted as toastmaster. Serving on the committee were officers — Helen Chesko, Treasurer, Anna Anderssonis, Secretary, Bernice Yakera, Financial Secretary and Anna Benedict, Vice Pres. Left to r.: Helen Chesko, Bernice Yakera, Anna Benedict, Anna Anderssonis, Rae Zelinsky, First Pres. Irene Soponis and Helen Smulkstis, Pres.

Continued on Page 7

JONAS PAULIUS II SUSITIKO SU LIETUVIAIS BALTUOSIUOSE RŪMUOSE

Popiežius Jonas Paulius II-sis. lankydamasis Airijoje ir Amerikoje, išjudino ne tik minėtų bet ir kitų kraštų žmones. Pajuto apie tas keliones ir popiežiaus pareikštas mintis milijoninėm žmonių miniom ir broliai bei sesės už geležinės uždangos.

Kiekvieną popiežiaus pajudėjimą stebėjo 14,000 su viršum reporterių bei fotografų, suvažiavusių iš įvairių kraštų. Gautos žinios įvairiais kanalais — per televiziją, radiją ir spaudą — greitai buvo sklaidžiamos įvairiuose kontinentuose.

Vieni veržėsi prie popiežiaus smalsumo vedami, kiti norėjo išklaupti jo aukojamas mišias bei gauti apaštališkąjį palaiminimą. Apskaičiuojama, kad Airijoje popiežių asmeniškai matė apie pustrėčio milijono žmonių, t.y. daugiau negu pusė viso krašto gyventojų. JAV-bėse popiežių asmeniškai matė apie 8 milijonai žmonių, o kiek sekė jo keliones per televiziją — sunku suskaičiuoti.

Per trumpą laiką popiežius pasidarė labai populiarus, kai kas jį vadino visų žmonių popiežium, o kiti "John Paul Super Star".

Washingtono prie vienos bažnyčios susirinkę studentai pakartotinai šaukė: "Jonai Pauliui antrasis, mes mylime Tave, mes norime Tave pamatyti!" Popiežius, nors ir gerokai vėluodamas su savo dienotvarkę (tuoj turėjo vykti į Baltuosius Rūmus), išėjęs iš bažnyčios, jaunuoliam pasakė: "Popiežius Jonas Paulius antrasis myli jus". Dar pridūrė: "Nuėjęs pas JAV prezidentą pasakysiu, kad pavėlavau dėl jūsų kaltės".

Popiežiaus kalbas galima sutraukti į dvi grupes: vienoje jis stipriai akcentavo taiką, socialinį teisingumą, žmogaus ir valstybių teises, materialinių gėrybių paskirstymą, o kitose — moralinius klausimus. Šv. Tėvas griežtai pasmerkė skrybą, abortus, dirbtinę gimimų kontrolę, homoseksualizmą, priešvedybinius lytinius santykius. Neabejotinai

užtvirtino kunigų celibatą ir atmetė moterų bei seserų vienuolių norus gauti kunigystės švenčiamas.

Labai svarbiu įvykiu laikomas popiežiaus atsilankymas Baltuosiuose Rūmuose. Jonas Paulius antrasis buvo pirmas popiežius istorijoje, kuris peržengė JAV prezidentūros slenkstį. Prieš keturiolika metų Amerikoje lankėsi popiežius Paulius VI, bet jis buvo sustojęs tik Jungtinių Tautų rūmuose.

Prezidentas J. Carter, pasitikęs Šv. Tėvą su žmona Rosalynn, tarė: "Aš kviečiu Jus į Baltuosius Rūmus, kurie yra simboliškai namai visų mūsų žmonių". Jonas Paulius antrasis pareiškė: "Man yra didelis džiaugsmas būti pirmuoju popiežium istorijoje, galinčiu lankytis šios tautos sostinėje. Aš dėkoju Dievui už šią malonę."

Spalio 6, šeštadienį, popiežiui lankantis Baltuosiuose Rūmuose, buvo suruošti du priėmimai: pirmajame Šv. Tėvas susitiko su kongresmanais, senatoriais, vyriausio teismo teisėjais ir kitais aukštais federalinės valdžios pareigūnais. Antrame priėmime buvo mišri publika: Bažnyčios dignitarai, žymūs artistai, prezidentui palankūs politikai, prez. Carterio kviešti svečiai.

Vietosbuvo ribotos, ir į priėmimą patekti buvo sunku. Tarpininkaujant Rimui Česonui, JAV Lietuvos Bendruomenės Krašto valdybos vicepirmininkui, keli kvietimai buvo gauti ir lietuviams. Šia proga norisi pastebėti, kad Rimas Česonis turi gerų pažinčių su Baltųjų Rūmų aukštais pareigūnais. Kažkas juokaudamas yra net pasakęs, kad Česonis turi Baltųjų Rūmų raktus.

Amerikos Lietuvos Bendruomenė ir visuomenė Baltuosiuose Rūmuose susitikime su popiežium Jonu Paulium antruoju atstovavo: kun. Kazimieras Puvičius, Lietuvos Katalikų Tarybos ir Religinės Šalpos vadovas, Algimantas Gečys, JAV LB Krašto valdybos pirmininkas, su žmona Terese, Rimas Česonis

su žmona Roma, Feliksas Andriūnas, JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas, Bronius Vaškaitis, JAV LB Krašto valdybos narys informacijai, Romualdas Bublys, JAV LB tarybos garbės teismo narys, su žmona Ingrida, dr. Leonas Kriaučiūnas, PLB Kultūrinės tautos komisijos pirmininkas, su žmona Irena, Philip Skabeikis, Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininkas, su žmona Marian.

Nuostabiai gražiai šviečiant ankstyvo rudens saulei, šiurenant šaltokam vėjeliui, prie Baltųjų Rūmų vartų rinkosi kvieštiniai svečiai. Vartam atsidiarius, susirinkusieji prezidentūros sode stengėsi užimti geresnes vietas. Simfoninio orkestro garsam aidint, tarp spalvas pradėjusių keisti Baltųjų Rūmų sodo medžių jautėsi savotišką įtampą.

Prezidentūros rūmų durim atsidiarius, pasirodė Šv. Tėvas Jonas Paulius II, lydimas JAV prezidento J. Carter ir žmonos Rosalynn. Jie buvo sutikti triukšmingais plojimais. Pirmas į susirinkusius prabilo JAV prezidentas J. Carteris. Po to kalbėjo popiežius apie 17 minučių. Šv. Tėvas, baigęs kalbėti, tarė: "Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentui leidus, aš noriu jums suteikti palaiminimą". Palaiminimas buvo suteiktas lotynų kalba.

Po to popiežius, JAV prezidento J. Carter lydimas, sveikinimą bei teikė asmeninį palaiminimą pirmose eilėse sėdėjusiems svečiams. Padavus jam ranką Ingridai Bublionei, ši iš didelio džiaugsmo prabilo lietuviškai: "Garbė Jėzui Kristui!" Popiežius nustebejęs paklausė: "Tai jūs lietuviškas?" Tuo tarpu ištyso ir šalia sėdėjusio dr. L. Kriaučiūno ranka. Šventasis Tėvas, laikydamas abiejų rankas, kiek stabtelėjo. Dr. L. Kriaučiūnas angliškai paprašė: "Jūsų šventenybe, malonėkite nepamiršti pavergtos Lietuvos". Jonas Paulius antrasis atsakė: "Lietuvių ir lenkų akys krypsta į tą pačią pusę". Popiežius gal būtų ir ilgiau pasikalbėjęs, bet, preziden-

tu J. Carteriui švelniai stumiant, slinko pirmyn prie kitų svečių.

Tarptautinei ir Metropolitan operos solistei Leontyne Price sugiedojus The Lord's Prayer, svečiai šaukė: "Long live the Pope!"

Šie Baltųjų Rūmų įvykiai tuoj per Amerikos Balso radiją buvo perduoti komunistų okupuotoj Lietuvoje kenčiantiems lietuviams. B. Vaškaitis

POPIEŽIUS SVEIKINO AMERIKOS LIETUVIUS

Šventasis Tėvas Jonas Paulius antrasis, lankydamasis Chicagoje, spalio 5 Grant parke aukojo mišias. Čia buvo labai miela visiems lietuviams, kai, milijoninei miniai klausant, popiežius prabilo lietuviškai.

Jonas Paulius antrasis dešimčia kalbų išreiškė katalikišką pasveikinimą "Garbė Jėzui Kristui!" Tačiau kreipdamasis į lietuvius, neapsiribojo tais keliais žodžiais. Lietuviams popiežius

gražiai suprantama lietuvių kalba pasakė:

"Mano nuoširdus sveikinimas Amerikos lietuviams. Likite ištikimi Kristui ir Bažnyčiai. Branginkite kilnias jūsų tautos tradicijas. Tegu globoja jus Dievo Motina Marija. Garbė Jėzui Kristui!"

Iš milijoninės minios tarpo gana aiškiai nuskambėjo ir gausiai dalyvavusių lietuvių atsakymas "Per amžius!"

Tarptautinio Sacharovo komiteto apklausinėjimų metu lietuviams politiniams kaliniams rūpinosi (iš k.): "Koalicijos išlaisvinti Petkų ir Gajauską" vieneto narys Rimantas Stirbys, pagrindinis liudytojas lietuvių politinių kalinių klausimu Tomas Venclova ir "Laisvės Radijo" lietuvių skyriaus atstovė Aušra M. Jurašienė.

LIETUVIAI TARPTAUTINIO SACHAROVO KOMITETO APKLAUSINĖJIMUOSE

Washingtono rugsėjo 26-29 vyko Tarptautinio Sacharovo Komiteto apklausinėjimų trečioji sesija. 60 su viršum pranešėjų bei liudininkų pateikė pareiškimus, keliais atvejais specifiskai paliesdami Lietuvos okupaciją, sovietų vykdomą žmogaus teisių paneigimą, tautos vykdomą rezistenciją ir lietuvių sąžinės kalinius.

Pati sesija vyko JAV Senato rūmuose. Ją atidarė senatorius Daniel P. Moynihan, o pirmosios dienos posėdžiam pirmininkavo AFL-CIO unijos sekretorius — iždininkas Lane Kirkland, pramatomas užimti pasitraukiančio unijų vado George Meany vietą. Pranešėjų tarpe buvo visa eilė žinomų sovietinių disidentų: Pavel Litvinov, Ludmilla Alexeyeva, Vladimir Bukowski, Andrei Almarik, Alexan-

der Ginzburg, Petro Grigorenko ir t.t. Svarstybose jie lietuvių socio-ekonomines problemas (darbininkų klausimą), teisę laisvai judėti Sov. Sąjungos viduje, socialistinį legalumą, kalinamų Helsinkio grupių narių ir kitų sąžinės kalinių Sov. Sąjungoje klausimus.

Paskutiniosios dienos posėdžiai buvo skirti pristatyti liudininkus apie Sov. Sąjungoje esančius politinius kalinius. Taupant ribotą laiką, teko tenkintis pristatymu tik labiau pasižymėjusių politinių kalinių: Y. Orlov, Lukyanenko, S. Kovalev ir kt.

Sąžinės kalinį rezistentą Viktorą Petkų pristatė ir jo sunkią būklę apibūdino buvęs Lietuvos Helsinkio grupės narys Tomas Venclova. Nors apribotas kalbėti tik apie Petkų, Venclova savo kalboje prisiminė ir kitą politinį kalinį Balį Gajauską.

Vienas iš sesijos rengėjų, AFL-CIO vadovybė, pasirūpino, kad Sacharovo komiteto apklausinėjimus stebėti formaliai būtų pakviestas JAV LB pastangomis įkurtas vienetas "Koalicija išlaisvinti Petkų ir Gajauską". Sesijos atidarymo metu dalyvavo "Koalicijos..." narė, JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininkė Aušra Zerr. Jai išvykus, savaitgalio metu dalyvavo "Koalicijos..." pirmininkas Charles Zerr ir nariai: Linas Kojelis, dr. Saulius Naujokaitis ir Rimantas Stirbys, kuris taip pat atstovavo ir "Bridges" žiniaraščiui.

Tomas Venclova savo kalboje sesijos dalyviams pristatė "Koaliciją..." ir supažindino su jos tikslais bei veikla. Savo ruožtu "Koalicijos..." vadovai sesijos dalyviams ir spaudos atstovams padalino informaciją, supažindinančią su T. Venclovos liudininku, "Koalicijos..." garbės komiteto sąstatu (šiuo metu jį sudaro 39 įtakingi asmenys), vieneto tikslais, Petkaus ir Gajausko biografinėmis žiniomis ir Lietuvos istorijos santrauka. Padalinta informacija buvo rodomas susidomėjimas, o ukrainietis disidentas gen. P. Grigorenko pasisūlė įsijungti į "Koalicijos..." veiklą. Taip pat 150 su viršum egz. minėtos informacijos buvo tiesiogiai išsiuntinėta amerikiečių spaudai ir žmogaus teisių organizacijom.

Lietuvių visuomenė Sacharovo komiteto apklausinėjimais domėjosi. Stebėtojų tarpe matėsi J. Laučka, Lietuvos atstovas dr. St. Bačkis, Asta Banionytė-Connors, Jūratė Micitaitė, dr. D. Krivickas, Ant. Vaičiulaitis ir kt. Aušra M. Jurašienė atstovavo "Laisvės radijui" ir talkino vertėjaudama.

Negalima nepasidžiaugti Lietuvos Bendruomenės vis didėjančiu darbuotojų skaičiumi, vis gausėjančiom darbu rątom. Rugsėjo 29-30 Clevelande vykstant JAV LB IX-sios Tarybos sesijai, daugumas žinomų LB darbuotojų negalėjo Washingtono dalyvauti. Juos pakeitė nauji, jaunatvie šviečiantys veidai, kurių atliktu darbu reprezentuojant lietuvius ir rūpinantis mūsų politiniais kaliniais vertai galime didžiulis.

A.Gč. (LB Inf.)

LITHUANIAN YOUTH CONGRESS

Continued From Page 6

the best way to structure such an event. During the first few days, the campers did not always even know who the leaders were, where the facilities were located or where to find out the daily schedule. Couple this with no requirements for participation and a tempting tourist town like London just around the corner, and you are seriously limiting the chances of success. Indeed, even under the best conditions, one should not expect to be able to successfully run a program based on the programs of camps such as those organized by the Lithuanian scouts and Lithuanian Catholic Youth Association "Ateitis" in the United States in a situation where the masses of young people with diverse backgrounds, interests and abilities have flocked together from every corner of the globe.

There is no reason to blame on anyone for these shortcomings. As a rule we all often subscribe to the theory that when in doubt, do as you have always done. However, since we now have a set of several track records of congressional camps, it would be foolish to repeat the same mistakes during the next Congress. It would be good to try a new approach so that if mistakes are to be made, at least they will be new ones.

(A review and the evaluation of the events in Germany will be in the next issue of GARSAS).

REZOLIUCIJA, LIEČIANTI POLITINIUS KALINIUS

JAV atstovų rūmuose buvo įnešta rezoliucija (H. Res. 356), liečianti Lietuvos politinių kalinių klausimą. Šią rezoliuciją užsienio reikalų komitetui įteikė kongresmanas Jack Kemp (resp., N.Y.) liepos 13. Joj iš-

LCA MEMBERS' DEATHS

Lodge 3 — Elizabeth, N.J. Mrs. Bessie Zemeikis, 125 Clark Pl., Elizabeth, N.J. 07206. Died: September 17, 1979. Buried: September 21, 1979, St. Gertrude Cemetery, Colonia, N.J.

Lodge 171 — Detroit, Mich. Mrs. Elizabeth Paurazas, 17403 Quincy, Detroit, Mich. 48221. Died: April 8, 1979. Buried: April 11, 1979, Holy Sepulchre Cemetery, Southfield, Mich.

Lodge 111 — Plymouth, Pa. Mrs. Anna Jurik, 721 Main Street, Bentleyville, Pa. 15314. Died: September 17, 1979.

Lodge 222 — Wilkes-Barre, Pa. Mrs. Mary Zaremba, 329 Concord Street, Manchester, N.H. 03104. Died: September 26, 1979.

Lodge 163 — Chicago, Ill. Edvardas Kazimieras Juškevičius, 6641 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. Died: October 1, 1979. Buried: October 4, 1979, St. Casimir's Cemetery, Chicago, Ill.

Lodge 160 — Chicago, Ill. Jurgis Bakanavičius, 4606 S. Washtenaw, Chicago, Ill. 60632. Died: October 21, 1979. Buried: October 23, 1979, St. Casimir's Cemetery, Chicago, Ill.

keliama žmogaus teisių pažeidimais Rytų Europoj.

Rezoliucijoje minimi įvairių tautybių sąžinės kaliniai, kurie pagal Helsinkio nutarimus yra įkalinti tikrai neteisėtai. Jų tarpe iškeliamos ir lietuvių kalinių bylos. Minimi Balys Gajauskas, Algirdas Ziprė, Petras Plumpa, Vladas Lapienis, Sergejus Kovaliovas ir Viktoras Petkus.

Rezoliucija reikalauja, kad Sovietų vyriausybė nustotų laužyti savo pasirašytą Helsinkio sutartį, paleistų minėtus politinius kalinius ir duotų žmonėms teisę laisvai turėti savo religiją, kultūrą bei politines pažiūras.

Lietuviai yra raginami paremti šią rezoliuciją, skambinant telefonu ar rašant laiškus bei

Politiniai kaliniai iš k.: Algis Vasikauskas, 2. nežinomas, 3. Jonas Ramanaukas, 4. nežinomas; stovi Stasys Daržinskas, Juozas Račkauskas.

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugėms amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

SUNKUS KARAS DĖL KRYŽIŲ KALNO

Okupantai kryžius griauna, o tikintieji juos stato

Visi žinome, kad okupantai Lietuvoje persekioja Bažnyčią. Viskas daroma, kad tikėjimas nyktų. Valdžia išleidžia didelius pinigus propagandai, platindami ateizmą. Kur tik gali, uždaro bažnyčias, varžo tikinčiųjų teises.

Sunkiausias karas vyksta dėl vieno paprasto nedidelio kalno. Tai Kryžių kalnas prie Šiaulių. Valdžios visos pastangos nugriauti kryžius nueina niekais. Jie vis statomi ir statomi.

Jei keliautume iš Šiaulių į šiaurę, į Meškuičius, surastume ir Kryžių kalną. Jis yra tarp Jurgaičių ir Daumantų kaimų, 5 kilometrai nuo Meškuičių.

Kalnas vadinamas įvairiai — Šventakalni, Jurgaičių pilialkalniu, Pilies kalnu ir Kryžių kalnu. Paskutiniu metu vadinamas tik Kryžių kalnu. Kalno nuotraukos daug kur platinamos užsienio spaudoje ir simbolizuoja Lietuvą — kryžių šalį.

Kalno ilgis yra apie 70 metrų, plotis — apie 60 metrų. Viršus įdubęs. Iš trijų pusių apsuptas pelkėtos žemumos, o iš ketvirtos puės jungiasi su kitomis kalvelėmis.

Nuo seno čia statomi kryžiai. 1900 jų buvo 130, 1902 — 155, 1922 — tik 50, bet jau 1938 jų buvo per 400.

Kalne žmonės nelaidojami. Kryžiai statomi ligonių, negaliojančių ir nelaimingųjų. Per Dievo Kūno šventes jie čia suvažiuoja, eina keliais aplink kalną, daro apžadus.

Antros okupacijos metu grįžę žmonės iš Sibiro, iš kalėjimų, keliavo į Kryžių kalną ir statė naujus kryžius. Kryžių skaičius dar labiau ėmė didėti.

Tada okupantai griebėsi priemonių, atvažiavo su traktoriais ir kryžius nuvertė. Kalnas pasiliko nuogas. Bet neilgam. Žmonės vėl ėmė statyti. Iš nakties atsiradavo bent keli kryžiai. Ir dieną juos statė. Vėl išaugo naujas kryžių miškas.

Graziai apie juos daug kartų rašė Liet. Kat. Bažnyčios Kronika, su kokia didele meile Kryžiu žmonės statė tuos kry-

žius. Okupantai vėl nugriovė. Žmonės vėl atstatė.

Šių metų demonstracijos
Ypač įspūdingos ir atkaklios buvo šių metų demonstracijos. Jos buvo liepos 22.

Lietuvoje veikia Eucharistijos Bičiuliai. Tai religinė slapta organizacija, bet ji tai šen, tai ten pasirodo. Organizacija mini savo veiklos 10 metų sukaktį. Tos sukakties proga slapta suvažiavo jaunimas iš įvairiausių Lietuvos vietų prie Kryžių kalno ir čia surengė eitynes į kalną.

Iš kapinių paėmė didelį kry-

žių, kurį nešė kun. A. Mocius, sovietų koncentracijos stovyklose išbuvęs 19 metų. Eisena pradėjo tvarkytis Meškuičių šventoriuje. Rikiavosi vyrai, moterys, vaikai, jaunimas. Tada procesija pajudėjo Kryžių kalno link.

Atvyko okupantų pareigūnai, įsakė visiems skirstytis, bet žmonės neklaušė. Jie ėjo toliau ir meldėsi.

Atvykę į kalną, maldininkai pastatė vieną koplytstulpį ir vieną didelį kryžių, kurį atsi-nešė. Kunigas pasakė ilgą pamokslą.

Demonstracija sujungė visą Lietuvą ir visus uždegė bendrai kovai prieš okupantą, už savo teises, už religijos laisvę. (A.P.)

PREMIJA JAUNIMUI

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę EUGENIJAUS KRIAUČELIŪNO PREMIJĄ.

Premijai sąlygos yra tokios:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireikšusiam raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimovienetui (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvius ir Lietuvą vienerių metų laikotarpiu;

2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki

kiekvienerių metų gruodžio 31 (pašto antspaudas);

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalavimų vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo Sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima;

4. Vertinimo komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki ateinančių metų vasario 15 ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio;

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, tiksliai nurodant premijai tinkamumą motyvus ir siunčiant: Eugenijaus Kriaučeliūno Premijos Komisijai, 12500 Pawnee Road, Palos Park, Ill. 60464.

REIKALAUJA DAR LABIAU PROPAGANDINTI TEATRĄ

Nežinrnt pulko cenzorių ir begalės ideologinių "peržiūrų", Lietuvos teatras komunistų partijai vis dar nepakankamai sovietiškas. Kovo mėnesį Vilniuje įvyko "LTSR kultūros ministerijos kolegijos posėdis", kuriame dalyvavo teatrų režisieriai, direktoriai ir partinių organizacijų atstovai. Kolegijos dėmesio centre

buvo Lietuvos komunistų partijos centro komiteto nutarimas "Dėl teatrų vaidmens didinimo komunistiniame darbo žmonių auklėjime".

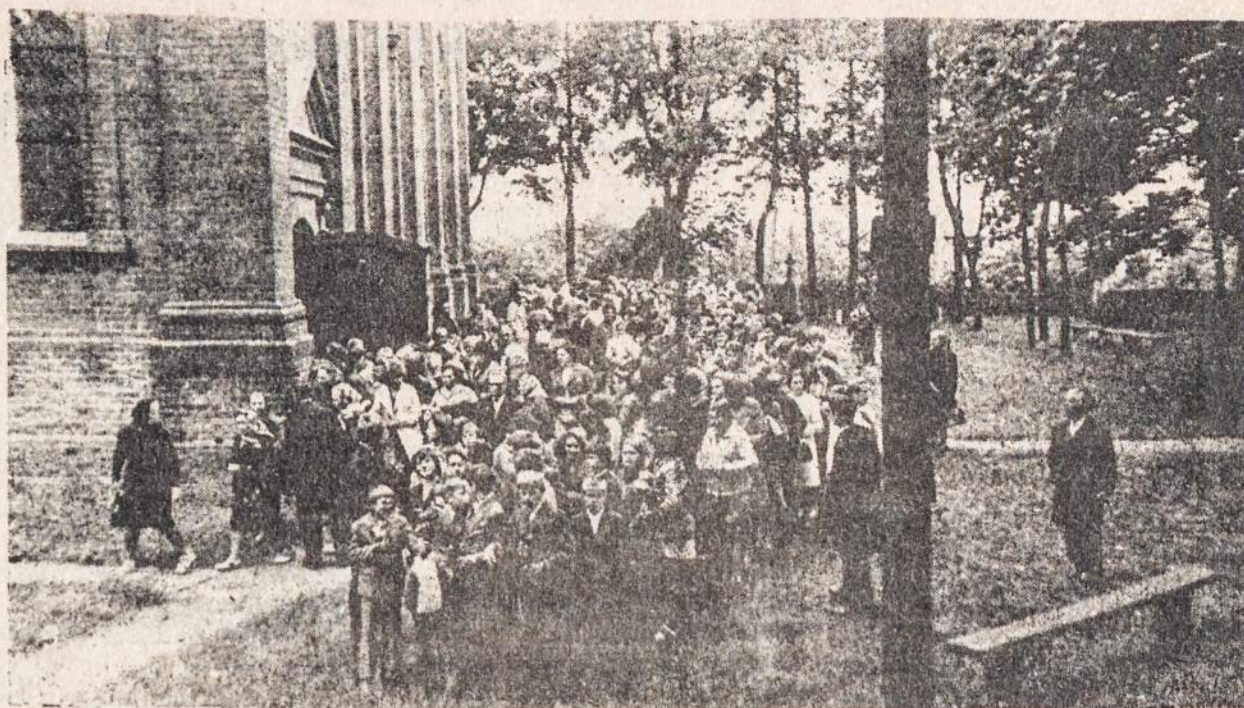
Pasak Kultūros Barų (1979, gegužės mėn.), kolegija pažymėjo, kad teatrų veikla "siekiama ugdyti darbo žmonių komunistinį sąmoningumą". O čia kaip tik ir esama "trūkumų, daug ką reikia tobulinti". Kolegijai ypač daug rūpėjo kelia repertuaras: "Per mažą matome scenoje idėjiškai ir meniškai reikšmingų originaliosios dramaturgijos veikalų nūdiene tematika (ty, propagandinių pjesių. Red.), nepakankamas teatrų dėmesys daugianacionalinei tarybinei dra-

LIETUVIAI PASAULYJE

— Pasaulio lietuvių katalikų bendrija kasmet duoda 500 dol. premiją labiausiai pasižymėjusiam visuomenininkui. Kasmet vertinimo komisija parenkama kitame krašte, kad būtų progos pagerbti vis kitos šalies veikliausią visuomenininką. Šiemet visuomenininko premija įteikta Australijos lietuviui Viktorui Laukaičiui, Lietuvių Katalikų Federacijos pirmininkui, Melbourne parapinės lituanistinės mokyklos buvusiam mokytojui. Visuomenininko premijai kun. dr. Juozas Prunskis kasmet skiria po 500 dol.

— Lietuvių tautinių šokių festivalių korporacija, vadovaujama Br. Juodelio, gavo 3,500 dol. iš Illinois valstijos VI-jai tautinių šokių šventei, kuri įvyks 1980 liepos 4-6 Chicagoy.

— Amnesty International, tarptautinio masto organizacija, kovojanti už žmogaus pagrindines teises ir laisvės ateistines Sovietų Rusijos okupuotose kraštuose, savo skyrių New York'e perkėlė į kitas patalpas. Dabartinis adresas: AMNESTY INTERNATIONAL U.S.A., 304 West 58th St., New York, N.Y. 10019. Telef. 212 582-4440.

Šiais metais liepos 22 žmonės rinkosi į Meškuičių bažnyčios šventorių. Iš ten, nešdami kryžių, išėjo į Kryžių kalną.

Jaunimas neša kryžių į Kryžių kalną šiais metais liepos 22 Meškuičiuose.

maturgijai. Vis dar nesulaukia pakankamai gilaus ir visapusiško įprasminimo tokios reikšmingos temos, kaip revoliucinė darbo žmonių kova, tarybinės liaudies žygdarbis Didžiajame Tėvynės Kare, komunistinės moralės, ateistinio auklėjimo klausimai, trūksta įvairių gamybinės tematikos kūrinių. Reikia visokeriopai skatinti mūsų dramaturgus kurti pjeses šiomis temomis... Reikia stiprinti... partinių organizacijų vaidmenį kūrybinėje teatrų veikloje. Didesnius reikalavimus reikia kelti idėjiniams ir meniniams einamojo repertuaro spektaklių lygiui... Teatrų kolektyvuose reikia stiprinti idėjinį darbą, politinį švietimą...
Tokia "tarybiška" ateitis numatoma Lietuvos teatrui. (Elta)

— Vliko taryboj sudarytos komisijos: politikos ir teisų — Algirdas Kasulaitis, Aleksandras Laikūnas, Jonas Virbalis, Antanas Kučys, prof. Juozas Meškauskas, dr. Rima Skorubskaitė, Mečys Valiukėnas, Jonas Jurkūnas; Lietuvos studijų — pirmininkas kun. Anas Trakis, nariai dr. Jonas Šalna, dr. Jonas Stiklorius, Jonas Skorubskas, Stasys Žadeikis, Kęstutis Dirksis išrinktas tarybos narių ryšininku. (E)

— Lietuvių Kunigų Vienybė šiemet švenčia 70 metų įsikūrimo sukaktį. Vysk. V. Brizgys gavo iš kardinolo A. Casaroli, Vatikano valstybės sekretoriaus, laišką, kuriuo popiežius Jonas Paulius II siunčia Lietuvių Kunigų Vienybei jos sukakties proga sveikinimą ir visiem kunigam bei Amerikos lietuviams savo specialų palaiminimą.

— Kun. dr. Juozas Vaškas, MIC, liepos 15 atšventė kunigystės 45 metų, o liepos 16 — vienuoliško gyvenimo 50 metų sukaktis. Jis buvo įvairiose pareigose, kaip namų vyresnysis, Marianopolio kolegijos ir kunigų seminarijos rektorius, profesorius, vyriausio vienuolijos vadovo asistentas, Draugo redaktorius, misijų lietuvių parapijose ir rekolokacijų vienuolynuose vedėjas. Dabar jis redaguoja Laivą ir gyvena Chicagoy prie Draugo.

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

- Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$2.00
- Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00
- Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecvičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00
- Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių Kaina \$8.00
- Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00
- Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00
- Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00
- Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50
- Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail. Telesforas Valius. Kaina \$4.00
- Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00
- The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00
- Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00
- The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydenas; translated by Milton Stark \$6.00
- Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00
- Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00
- Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižiūnas and J. Žemkalnis \$5.00
- "Garso" Administracija
P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

Apnaikintas Kryžių kalnas 1977 metais. Tais metais gegužės mėn. žmonės pastatė naują kryžių iš nupiauto klevo — (pats aukščiausias kairėje). Pastatę meldžiasi suklaupę.

Kryžių kalnas Jurgaičių kaime, prie Meškuičių. Nuotrauką padarė žymus lietuvių fotografas Vytautas Augustinas apie 1939 metus. Pirmą kartą kryžiai buvo sunaikinti 1961 birželio 5. Paskui žmonės vėl atstatė. Komunistai vėl sunaikino. Žmonės nepasidavė ir vėl kryžiais papuošė kalną. Šiais metais liepos 22 ant šio kalno įvyko visos Lietuvos jaunimo demonstracijos. Minia žmonių iš Meškuičių bažnyčios šventoriaus atėjo į kalną, nešdama kryžių, kurį ten ir pastatė. Jaunimo buvo suvažiavę iš visos Lietuvos ir taip paminėjo Eucharistijos Bičiulių veiklos dešimt metų sukaktį.